

**ҚОИДАИ СУҒУРТАИ ИХТИЁРИИ ҶАВОБГАРИИ  
ГРАЖДАНИЮ ҲУҚУҚӢ ДАР НАЗДИ ШАХСОНИ СЕЮМ**

## 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

1.1. Қоидаи суғуртаи ихтиёрии ҷавобгарии гражданию ҳуқуқӣ дар назди шахсони сеюм (минбаъд «Қоида» ва ё «Қоидаи суғурта» номида мешаванд) мутобиқи Кодекси граждани Чумхурии Тоҷикистон, Қонуни Чумхурии Тоҷикистон “Дар бораи фаъолияти суғуртавӣ” ва дигар санадҳои меъёрӣ-ҳуқуқии Чумхурии Тоҷикистон коркард гардидаанд.

1.2. Дар асоси Қоидаҳо ва қонунгузории амалкунандаи Чумхурии Тоҷикистон Ҷамъияти суғуртавии дорои масъулияти маҳдуди «Спитамен Суғурта», ки минбаъд Суғуртакунанда номида мешавад, Шартномаҳои суғуртаи масъулияти шаҳрвандиро аз рӯи уҳдадорихо, дар натиҷаи расонидани зарар ба ҳаёт, саломатӣ, коршоямӣ ва ё молумулки шахсони сеюм (минбаъд «Шартномаи суғурта» ва ё «Шартнома») ба миён оянда бо шаҳрвандон (шахсони воқеӣ) ва шахсони ҳуқуқӣ (минбаъд «Суғурташавандагон» номида мешаванд) ба имзо мерасонад. Суғурташавандагон шахсони ҳуқуқӣ шахсони ҳуқуқии ҳар қадом шакли моликияти ташкилӣ-ҳуқуқӣ эътироф мешаванд, Суғурташавандагон шахсони воқеӣ шаҳрвандоне, ки ба синни балоғати комил мутобиқи қонунгузории амалкунандаи Чумхурии Тоҷикистон расидаанд, эътироф карда мешаванд. Илова бар он агар махсус Шартномаи суғурта пешбинӣ намуда бошад, аз рӯи Шартномаи суғурта ба сифати шахсони воқеии масъулияти умумии шаҳрванд доштаи шахсони воқеӣ, метавонанд ҳамаи аъзоёни оилаи Суғурташаванда, аз ин ҷумла фарзандони ноболиғ баромад намоянд.

## 2. МАФҲУМҲОИ АСОСӢ

2.1. Мафҳумҳои асосие, ки дар қоидаи мазкур истифода бурда мешаванд:

- объекти суғурта – манфиатҳои молумулкӣ ё шахсии ғайримолумулкии суғурташаванда, ки ба қонунгузории Чумхурии Тоҷикистон муҳолифат надошта, дар шартномаи суғурта пешбинӣ шудаанд;

- ташкилоти суғуртавӣ – шахси ҳуқуқие, ки фаъолияти суғуртавиरो дар асоси иҷозатномаи дахлдори мақоми назорати суғуртавӣ ба роҳ мемонад;

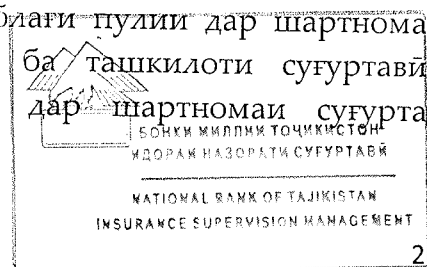
- суғурташаванда – шахси воқеӣ ё ҳуқуқие, ки бо ташкилоти суғуртавӣ шартномаи суғуртаро бастааст;

- фоидагиранда – шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ, ки аз ҷониби суғурташаванда барои гирифтани пардохти суғуртавӣ (ҷуброни суғуртавӣ) дар шартномаи суғуртавӣ таъин шудааст ва дар полиси суғуртавӣ дарҷ гардидааст;

- тарифи суғуртавӣ – арзиши воҳиди рӯйпӯшкунии суғуртавӣ;

- пардохти суғуртавӣ – маблағи пулие, ки аз ҷониби ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртавӣ) ба суғурташаванда (фоидагиранда) дар доираи маблағи суғуртавӣ дар ҳолати руҳ додани ҳодисаи суғуртавӣ ба шахси суғурташуда мепардозад;

- мукофоти суғуртавӣ (ҳаққи суғуртавӣ) – маблағи пулии дар шартнома дарҷшуда, ки онро суғурташаванда уҳдадор аст ба ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) бо тартиб ва дар муҳлатҳои муқарраргардида пардохт намояд;



- маблағи суғуртавӣ – маблағи пулие, ки ба он объекти суғуртавӣ суғурта карда шудааст ва он ҳаҷми ниҳоии масъулияти ташкилоти суғуртавиरो (азнавсуғуртакуниро) ҳангоми рух додани ҳодисаи суғуртавӣ дар бар мегирад;

- ҳодисаи суғуртавӣ – воқеае, ки ҳангоми рух додани он ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртакуни) тибқи қонун ва шартномаи суғурта бояд пардохти суғуртавиरो (пардохти ҷуброни суғуртавиरो) анҷом диҳад;

- шартномаи суғурта – шартномае, ки тибқи он суғурташаванда уҳдадор аст ҳаққи суғуртавиरो мутобиқи шартнома пардохт намояд ва ташкилоти суғуртавӣ уҳдадор аст ҳангоми рух додани ҳодисаи суғуртавии бо шартнома пешбинишуда ба суғурташаванда ё шахси сеюм (фоидагиранда), ки ба фоидаи ӯ шартнома баста шудааст, пардохти суғуртавиरो (пардохти ҷуброни суғуртавиरो) анҷом диҳад;

- полиси суғуртавӣ – ҳуҷҷате, ки воқеияти баста шудани шартномаи суғурта ва тибқи талаботи шартномаи мазкур мавриди амал қарор гирифтани уҳдадориҳои ташкилоти суғуртавиरो оид ба пардохти ҷуброни суғуртавӣ (пардохти суғуртавӣ) тасдиқ менамояд;

- франшиза - маблағи аз ҷониби шартномаи суғуртавӣ пешбинишуда дар ҳаҷми муқарраргардида, ки дар ҳудуди он суғуртакунанда аз пардохти суғуртавӣ (пардохти ҷуброни суғуртавӣ) озод карда мешавад.

### 3. ОБЪЕКТҲО ВА СУБЪЕКТҲОИ СУҒУРТА

3.1. Объекти суғурта аз рӯи Қоида манфиатҳои молумулкии Суғурташаванда, ки бо уҳдадориҳои ба миёномадаи вай дар натиҷаи расонидани зарар аз ҷониби шахси сеюм ва дар натиҷаи ин амалӣ шудани хароҷоти иловагӣ аз ҷониби Суғурташаванда дар мавриди пешбурди фаъолият ва / ва ё амалӣ намудани амалҳо дар Шартномаи суғурта (минбаъд «Фаъолияти суғурташуда» ва «Хавфи масъулияти умумии граждани» номида мешавад) ба ҳисоб мераванд.

3.2. Аз рӯи Шартномаи суғурта метавонад хавфи масъулияти умумиграждани суғурта шаванд:

3.2.1. барои зарари ба ҳаёт, саломатӣ ва коршоямии Шахси сеюм («зарари ҷисмонӣ») расонидашуда;

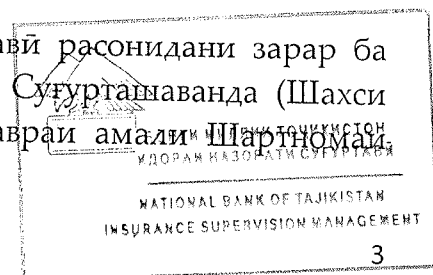
3.2.2. барои зарари ба молумулкии шахси сеюм («зарари молумулкӣ») расонидашуда;

3.2.3. барои зарари ба ҳаёт, саломатӣ, коршоямии Шахси сеюм («зарари ҷисмонӣ ва молумулкӣ») расонидашуда.

3.3. Тибқи Қоидаи мазкур субъектҳои суғурта ин, Суғуртакунанда, Суғурташаванда ва Фоидагиранда мебошанд, ки дар шартномаи суғурта ҳамчун тараф нишон дода шудаанд.

### 4. ҲОДИСАҲОИ СУҒУРТАВӢ

4.1. Аз рӯи Қоидаҳо ба ҳайси ҳодисаи суғуртавӣ расонидани зарар ба ҳаёт, саломатӣ ва молумулкии Шахси сеюм аз ҷониби Суғурташаванда (Шахси суғурташуда) дар натиҷаи ҳодисаи пешомада дар давраи амалии Шартномаи



суғурта ҳангоми амалинамоии фаъолияти суғурташуда аз ҷониби Суғурташаванда (Шахси суғурташуда), вақте чунин расонидани зарар ба уҳдадории Суғуртакунанда оиди пардохт намудани ҷуброни суғуртавӣ аз рӯи Шартномаи суғурта ба миён меорад, эътироф карда мешавад.

Далели расонидани зарар ба ҳаёт, саломатӣ ва молумулки Шахси сеюм бояд бо қарори қувваи қонунӣ гирифта ва ё даъвои молумулкӣ, ки ба таври расмӣ ба Суғурташаванда мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳодшуда тасдиқ карда шавад. Қарори судӣ ва ё даъвои молумулкӣ бояд ба таври расмӣ ба суғурташаванда дар давраи амали Шартномаи суғурта пешниҳод карда шавад, агар Шартномаи суғурта ҳолати дигарро пешбинӣ накарда бошад. Илова бар он Шартномаи суғурта метавонад давраи муайяни вақт бо гузаштани вақти Шартномаи суғурта пешбинӣ намуда бошад, ки дар муддати он Суғуртакунанда танзими қарори судӣ ва ё даъвои молумулкиро бо вобастагӣ бо аз ҷониби Суғурташаванда расонидани зарар ба Шахси сеюм барои баррасӣ қабул менамояд, ба шарт, ки ҳодисае, ки сабаби чунин расонидани зарар гардидааст, дар давраи амали Шартномаи суғурта ҷой дошта бошад.

4.2. Илова бар он дар Қоидаҳои мазкур чунин фаҳмида мешавад:

4.2.1. «зараре, ки аз ҷониби суғурташаванда» расонида шудааст – ҳар кадом зараре, ки масъулият барои он мутобиқи қонунгузорӣ, ки дар ҳудуди суғурта амал менамояд, ба Суғурташаванда вогузор карда мешавад;

4.2.2. «даъвои молумулкии Шахси сеюм оиди ҷуброни зарари аз ҷониби суғурташаванда расонидашуда» – муроҷиати хаттӣ (аз он ҷумла дар шакли даъво), ки бевосита ба суғурташаванда равона карда шудааст, инчунин аризаи шикоятӣ ба суд, ки бо бурҳонҳо оиди далел, сабаб ва ҳаҷми зарар тасдиқшуда ва дар меъёрҳои қонунгузории граждани асосёфта ва дар ҳудуди суғурта амалкунанда шаҳодатдиҳанда;

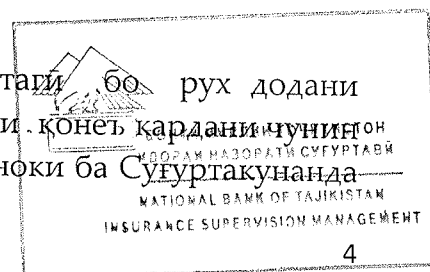
4.2.3. «ҳолатҳое, ки оиди имконияти ба суғурташаванда пешниҳод намудани талабот аз ҷониби шахси сеюм» шаҳодатдиҳанда – далелҳои хаттии ба Суғуртакунанда пешниҳодшуда, махсусан: маълумотномаҳо, санадҳо, хулосаи мақомоти салоҳиятдор, далелҳои тасдиқкунандаи расонидани зарар аз ҷониби Суғурташаванда ба Шахси сеюм, хусусияти ин зарар ва ҳаҷми он.

4.3. Суғуртанакунии мазкур нисбати ҳар кадом ҳодисаҳое, ки боиси рух додани ҳодисаи суғуртавӣ гардидаанд, ба ҷуз онҳое, ки дар истисноҳо, мутобиқи Қоида номбар шудаанд, гузаронида мешавад.

Расонидани зарар ба якчанд шахс дар натиҷаи таъсири як қатор ҳодисаҳои мунтазам (ва ё дар як вақт) ба миён омада (масалан, сӯхтор, таркиш ва ғ.), ки бо ҳамон як сабаб ба миён омадаанд, ҳамчун як ҳодисаи суғуртавӣ баррасӣ карда мешаванд.

## 5. ХАВҲҶОИ СУҒУРТАВӢ

5.1. Уҳдадориҳои Суғуртакунанда, ки дар вобастагӣ бо рух додани ҳодисаи суғуртавӣ ба вучуд омадаанд, ба худ уҳдадорӣ оиди қонун ҳақдорони он талабот дар асоси қарори суд баровардашуда ва ё ба асосноки ба Суғуртакунанда



пешниҳодшударо ворид менамоянд, яъне мутобиқи қонунгузорию гражданию дар ҳудуди суғурта амалкунанда, даъвои шахси сеюм ба суғурташаванда оиди ҷуброни зарар ҷоиз ба ҷубронбуда мебошанд:

5.1.1 ба ҳаёт ва саломатии шахси сеюм («зарари ҷисмонӣ») расонидашуда;

5.1.2 ба молумулки шахси сеюм («зарари молумулкӣ») расонидашуда;

5.1.3 дар вобастагӣ бо ҷуброни хароҷотҳои зарура ва мақсаднок, ки бо розигии хаттии Суғуртакунанда бо мақсади пешакӣ ошкор кардани ҳолатҳо ва сабабҳои рух додани ҳодисаи суғуртавӣ, муқарар кардани мавҷудият ва шакли гуноҳи Суғурташаванда дар расонидани зарар, инчунин ҳимояи манфиатҳои Суғурташаванда ҳангоми ба вай пешниҳод намудани талабот то интиқоли парванда ба суд ( махсусан, хароҷотҳо барои гузаронидани экспертизаи мустақил ва ғ.) амалишуда;

5.1.4 дар вобастагӣ бо ҷуброни хароҷотҳо ва пешбурди парвандаҳо дар мақомоти судӣ аз рӯи ҳодисаҳои суғуртавӣ, ба шарте, ки расонидани парванда то ба суд бо розигии Суғуртакунанда амалӣ шудааст ва ё Суғурташаванда наметавонист интиқоли парванда ба судро пешгири намояд;

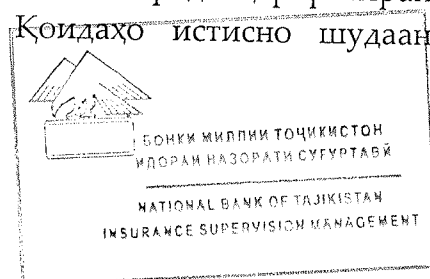
5.1.5 дар вобастагӣ бо ворид намудани гарав ва ё дигар маблағҳои пулӣ, ки Суғурташаванда уҳдадор аст бо қувваи қонун, дар асоси қарори суд ва ё дигар мақомоти салоҳиятдор бо мақсади таъмин намудани иҷрои уҳдадориҳо ворид намояд. Нисбати маблағҳои ишорашуда қоидаи пешбиниамудаи Қоида амал менамояд;

5.1.6 дар вобастагӣ бо ҷуброни хароҷотҳо оиди кам кардани зарар ба Ашхоси севвум, агар чунин хароҷотҳо зарур буданд ва ё барои иҷрои супоришҳои Суғуртакунанда амалӣ карда шуда буданд, ҳатто агар чораҳои мутобиқаткунанда бебарор бошанд ҳам;

5.1.7 дар вобастагӣ бо ҷуброни зарари маънавӣ, аммо танҳо агар имконияти ҷуброни он бевосита аз ҷониби Шартномаи суғурта пешбинӣ шуда бошад ва танҳо дар асоси қарори баровардашуда ва ё қувваи қонунӣ гирифташудаи мақомоти судӣ пешбинӣ шуда бошад.

5.2. Суғуртакунанда ба Суғурташаванда хароҷотҳои дар Қоида овардашуда ҷуброн менамояд, инчунин дар он ҳолатҳое, ки вақте Суғурташаванда дар натиҷаи он ба талаботи беасоси шахси сеюм дучор шудааст, ки дар вобастагӣ бо фаъолияти суғуртавии вай пешниҳод гардидааст.

5.3. Суғурташаванда ва Суғуртакунанда ҳуқуқ доранд дар Шартномаи суғурта истифодаи гуфтугузорҳои меъерии байналхалқиро пешбинӣ намоянд. Илова бар он дар ҳолати истифодаи гуфтугузорҳои номбурда номгуӣ онҳо метавонанд дар Шартномаи суғурта бо истифодаи рақамҳои мутобиқаткунанда ва ихтисорҳо, ки дар таҷрибаи байналхалқӣ истифода мешаванд, бо назардошти риояи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди истифода қарор гиранд. Гуфтугузорҳо метавонанд дарбаргириё, ки дар Қоидаҳо истисно шудаанд, пешбинӣ карда шаванд.



## 6. ТАРТИБИ МУАЙЯН НАМУДАНИ МАБЛАҒИ СУҒУРТАВӢ

6.1. Маблағи суғуртави маблағест, ки дар ҳудуди он Суғуртакунанда уҳдадор мешавад пардохти суғуртави ро ҳангоми рух додани ҳодисаи суғуртави пардохт намояд ва оне ки созишномаи байни Суғурташаванда ва Суғуртакунанда мебошад.

6.2. Ҳангоми бастании Шартномаи суғурта ҳаҷми ҳадди аксари ҷуброни суғуртави аз рӯи як ҳодисаи суғуртави (меъёри ҷуброни суғуртави аз рӯи як ҳодисаи суғуртави) ва ҳаҷми ҳадди аксари ҷуброни суғуртави нисбати ҳамаи ҳодисаҳои суғуртави, ки дар муддати амали Шартномаи суғурта (маблағи суғурта) мувофиқа карда мешаванд.

6.3. Шартномаи суғурта метавонад меъёри ҷуброни суғуртави нисбати расонидани зарар муқарар намояд:

6.3.1. ҳаёт ва саломатии як шахс;

6.3.2. ҳаёт ва саломатии якчанд ашхос;

6.3.3. молумулки ҳар кадом як шахс ва ё шумораи ашхос;

6.3.4. аз рӯи силсилаи зарархое, ки аз як ҳодиса бармеоянд.

Шартномаи суғурта метавонад дигар меъёрҳои ҷуброни суғуртавиеро низ пешбинӣ намояд. Суғуртакунанда инчунин ҳуқуқ дорад зермеъеро муайян намояд, ки ҳадди онро сиёсати андеррайтери Суғуртакунанда пешбинӣ намудааст ва бо зарурати мувозинат кардани Шартномаи ҷудогона (ва ё) портфели Шартномаҳо пеш омадааст.

6.4. Маблағҳои суғуртави (меъёри ҷуброн) нисбати ҳароҷотхое, ки бо қонун намудани талаботи асосии Шахси сеюм нисбати Суғурташаванда, ҳароҷотҳои Суғурташаванда оиди пешбурди парвандаҳо дар мақомоти судӣ оиди ҳодисаҳои суғуртави эҳтимолшаванда, инчунин ҳароҷотҳои дигаре, ки дар Қоида оварда шудаанд, бо созиши тарафҳо аз таҷрибаи умумӣ (омор) нисбати ҳаҷми чунин ҳароҷотҳо муайян карда мешаванд.

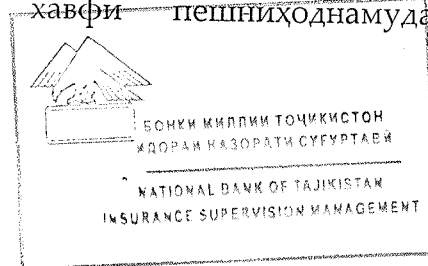
6.5. Маблағи суғуртави ба пули миллӣ сомонӣ муқарар карда мешавад.

6.6. Амалигардонии пардохти суғуртави бо асъори хориҷӣ бо тартиби пешбиникардаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад.

## 7. ТАРИФИ СУҒУРТАВӢ

7.1. Меъёрҳои тарофавӣ дар асоси меъёрҳои тарофавии базавӣ бо назардошти шартҳои муайяни суғурта муқарар карда мешаванд.

7.2. Ҳангоми муайян кардани ҳаҷми мукофоти суғуртави, ки ҷои ба пардохт ба Суғуртакунанда аз рӯи Шартномаи суғурта мебошад, Суғуртакунанда тарофаҳое, ки бо мақоми назорати суғуртави мувофиқа шудаанд, қабул менамояд, ки дар асоси онҳо аз воҳиди маблағи суғуртави бо назардошти маълумотҳо оиди хусусиятҳо ва дараҷаи хавфи пешниҳоднамудани Суғурташаванда подош муайян карда мешавад.



7.3. Илова бар он вобаста аз дараҷаи таваккал (категорияи Суғурташаванда, намуди фаъолияти Суғурташаванда, таърихи даъво оиди ҷуброни зарар (таърихи зарарҳо), ҳаҷм, намуд ва сохтори пештар ба вучудодаи зарарҳо, базаи муайян намудани маблағи суғуртавӣ (меъёрҳои ҷуброни суғуртавӣ ва дигар омилҳое, ки аз ҷониби Суғуртақунонда ҳангоми амалӣ кардани сиёсати андеррайтерӣ ва тарофавӣ мавриди истифода қарор дода мешаванд), Суғуртақунонда ҳуқуқ дорад нисбати меъёрҳои тарофавӣ аз рӯи Шартномаи суғуртаи муайян меъёри ислоҳотӣ (баландқунонда ва / ва ё поёнқунонда) истифода барад. Паст қардан ва ё баландбардории тарифи суғуртавӣ метавонад ҳам аз рӯи тартиби истифодаи коэффисентҳои ислоҳотӣ ва ҳам дар намуди ташаққулдиҳӣ дар асоси нишондиҳандаҳои сабукиятҳо ва иловаҳо ба нишондиҳандаҳои базавӣ амалӣ карда шавад.

## 8. ҲАҚҚИ СУҒУРТАВӢ

8.1. Ҳаҷми мукофоти суғуртавӣ (пардохт барои суғуртанамое, ки Суғурташаванда уҳдадор аст ба Суғуртақунонда пардохт намояд) дар асоси маблағҳои меъёрҳои тарофавӣ, муҳлати суғурта ва франшизаҳо ҳисоб карда мешавад.

8.2. Ҳангоми суғуртанамой ба муддати камтар аз як сол мукофоти суғуртавӣ дар ҷунин ғоиз аз ҳаҷми солонаи он пардохт карда мешавад: 1 моҳ – 20%, 2 моҳ – 30%, 3 моҳ – 40%, 4 моҳ – 50%, 5 моҳ – 60%, 6 моҳ – 70%, 7 моҳ – 75%, 8 моҳ – 80%, 9 моҳ – 85%, 10 моҳ – 90%, 11 моҳ – 95%.

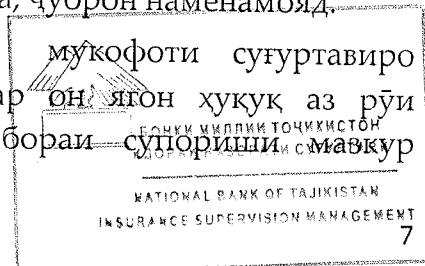
8.3. Пардохти мукофоти суғуртавӣ метавонад ба таври нақдӣ ва ё ҳисоби ғайринақдӣ амалӣ карда шавад.

8.4. Ҳангоми бастанӣ Шартномаи суғурта ба муддати на камтар аз як сол ба Суғурташаванда метавонад ҳуқуқ барои пардохти мукофоти суғуртавӣ дар якҷанд марҳилаҳо (ба таври муҳлатнок), бо қисматҳои баробарҳаҷм ва ё ғайрибаробар (маблағсупориҳо) дошта бошад, илова бар он вай уҳдадор аст мукофоти суғуртавино аз рӯи тартиб ва муҳлатҳои пешбинишудаи Шартномаи суғурта пардохт намояд.

8.5. Оқибатҳои пардохти ғайрисаривақтӣ ва / ё ноқурраи навбатӣ (ба таври муҳлатнок):

8.5.1 Агар дар муддати дар Шартномаи суғурта пешбинишудаи навбатӣ (ба муҳлати ҷудошуда) ҳаққи суғуртавӣ ворид карда нашавад, онҳо ба Суғурташаванда давраи имтиёзноке, ки аз 30 (сӣ) рӯз зиёд нест, пешниҳод карда мешавад, агар Шартномаи суғурта давраи дигарро барои пардохти қарз оиди пардохти ҳаққи суғуртавӣ пешниҳод накарда бошад. Илова бар он Суғуртақунонда ягон зарарҳо (талафот), ки дар натиҷаи руҳ додани ҳодисаи суғуртавӣ, дар муддати давраи имтиёздор ва то лаҳзаи пардохти қарз оиди супоридани ҳаққи суғуртавӣ аз ҷониби Суғурташаванда, ҷуброн наменамояд.

8.6. Бо супориши хаттии Суғурташаванда мукофоти суғуртавино метавонад шахси дигар пардохт намояд, илова бар он ягон ҳуқуқ аз рӯи Шартномаи суғурта вай соҳиб намешавад. Дар бораи супориши мазкур



Суғурташаванда ўҳдадор аст Суғуртакунандаро бо ирсол намудани тасдиқи хуччати барои чунин пардохт хабардор намояд. Суғурташаванда барои амали чунин шахс ҷавобгар аст.

8.7. Агар Шартномаи суғурта пешбинӣ карда бошад, ки мукофоти суғуртавӣ ҷоиз ба ҳисобкунӣ ва пардохт дар асоси ягон нишондиҳандаҳои иловагӣ (шумораи ҳайати кормандон, фонди маош, арзиши маҳсулоти ба фуруш рафта ва ғ.) мебошад, ҳисоби мукофоти суғуртавӣ дар асоси баҳогузори нишондиҳандаҳои мутобикаткунанда барои давраи пешояндаи суғуртавӣ (сол, семоҳа, моҳ, давраи дигари ҳисоботӣ) амалӣ карда мешавад. Дар ин ҳолат базаи муайян кардани ҳаҷми суғуртавӣ инчунин аз нишондиҳандаҳои ишорашуда вобаста аст.

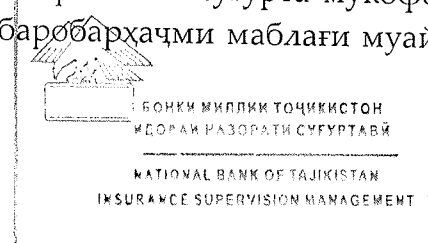
8.7.1 Бо ба итмом расидани давраи мутобикаткунандаи суғуртавӣ Суғурташаванда ўҳдадор аст ба Суғуртакунанда маълумотҳоро оиди ҳаҷми ҳақиқии нишондиҳандаҳои мутобикатнакунанда хабар диҳад. Дар асоси ин маълумотҳо аз нав ҳисобкунии мукофоти суғуртавӣ барои давраи гузашта амалӣ карда мешавад, фарқи байни мукофоти суғуртавӣ, ки дар асоси нишондиҳандаҳои ҳақиқӣ ва баҳогузурӣ ҳисоб карда шудаанд, ба ҳисоби мукофоти суғуртавии навбатӣ дар давраи минбаъда гузаронида мешавад ва ё ба Суғурташаванда баргардонида мешавад ва ё ҷоиз ба пардохт аз ҷониби Суғурташаванда дар асоси ҳисоби пешниҳоднамудаи Суғуртакунанда мебошад.

8.7.2 Агар Суғурташаванда ба Суғуртакунанда маълумотҳои ҳақиқиро оиди нишондиҳандаҳое, ки барои аз нав ҳисобкунии подош заруранд саривақтӣ пешниҳод нанамуда бошад, Суғуртакунанда ўҳдадор аст ба таври хаттӣ онҳоро аз Суғурташаванда пурсиш намояд. Агар Суғурташаванда дар муддати 25 рӯзи кории минбаъда аз санаи дар пурсиши Суғуртакунанда пешниҳодшуда маълумоти талабшударо пешниҳод нанамояд, амали Шартномаи суғурта қатъ карда мешавад ва Суғуртакунанда аз ўҳадорӣ оиди пардохт намудани ҷуброни суғуртавӣ аз рӯи ҳодисаҳои суғуртавӣ, ки бо гузаштани ин муҳлат рух додаанд, озод карда мешавад.

8.7.3 Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад дурустии маълумотҳое, ки аз ҷониби Суғурташаванда пешниҳод карда мешаванд, тафтиш намояд. Суғурташаванда ўҳдадор аст ба Суғуртакунанда имконият барои амалӣ кардани чунин тафтишот пешниҳод намояд.

8.7.4 Агар чунин барояд, ки Суғурташаванда ба Суғуртакунанда маълумотҳои нодуруст ва ё ноপুরра пешниҳод карда бошад, ки ба ҳаҷми мукофоти суғуртавӣ таъсир мерасонанд, Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад ба Суғурташаванда ҳисоб барои мукофоти норасоидошта якҷоя бо илова ба Шартномаи суғурта ирсол намояд.

8.7.5 Мукофоти суғуртавӣ (ҳаққи суғуртавӣ) бо пули миллии сомонӣ муқарар карда мешавад. Бо созиши тарафҳо дар Шартномаи суғурта мукофоти суғуртавӣ (ҳаққи суғуртавӣ) метавонад дар ҳаҷми баробарҳаҷми маблағи муайян ба аъёри хориҷӣ муайян карда шавад.





Ҳангоми суғуртанамоӣ бо баробарҳаҷмӣ асъорӣ мукофоти суғуртавӣ (ҳаққи суғуртавӣ) бо пули сомонӣ аз рӯи қурби асъори Бонки миллии Тоҷикистон, ки барои асъори хориҷӣ муқарар намудааст, дар санаи пардохт (гузаронидани ҳисоб) пардохта мешавад, агар қурби дигар ва ё санаи дигари он аз ҷониби қонун ва ё созишномаи тарафҳо муқарар нагардида бошад.

## 9. ТАРТИБИ БАСТАН, ИҶРО ВА ҚАТЪ НАМУДАНИ ШАРТНОМАҲОИ СУҒУРТА

9.1. Шартномаи суғурта созишномаест, ки аз рӯи он Суғуртақунонда уҳдадор мешавад бар ивази пардохти шартгузорӣ намудани шартнома (мукофоти суғуртавӣ), дар ҳолати ба Суғурташаванда пешниҳод намудани талабот аз рӯи асосҳои қонунӣ аз шахси сеюм оиди ҷуброни зарари аз ҷониби Суғурташаванда ба саломатӣ, ҳаёт ва / ва ё коршоямии онҳо расонидашуда (зарари ҷисмонӣ) ва / ва ё молумулки (зарари молумулкӣ), ба худ уҳдадорӣ оиди ҷуброни зарари (зарар) ишорашударо гирад, инчунин ҳароҷотҳои Суғурташаванда, ки бо сабаби пешниҳод намудани талабот ба миён омадаанд, дар ҳудуди маблағи муқарарнамудани Шартномаи суғурта (маблағи суғуртавӣ) амалӣ намояд.

9.2. Суғурташаванда ҳуқуқ дорад Шартнома оиди суғуртанамоии масъулияти умумиграждани шахси дигар (минбаъд «шахси суғурташуда» номида мешавад) ба имзо расонад, агар ин ашхос тавонанд масъулияти инфиродӣ барои расонидани зарар бар душ гиранд.

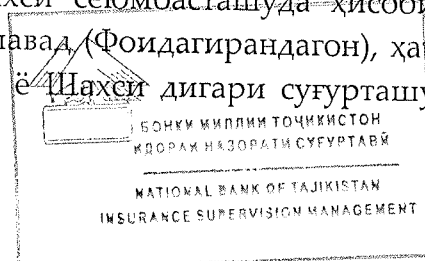
9.2.1 Ҳамаи муқарароти Қоидаҳо ва шартҳои Шартномаи суғурта, барои Суғурташаванда ҳатмӣ буда, барои шахси суғурташуда низ ҳатмӣ мебошанд. шахси суғурташуда барои иҷро накардан ва ё ба таври бояду шояд иҷро накардани уҳдадорихо аз рӯи Қоидаҳо ва шартҳои Шартномаи суғурта баробар бо Суғурташаванда масъулият дорад.

9.2.2 Шахси суғурташуда, ки хавфи масъулияти вай барои расонидани зарар суғурта шудааст, бояд дар Шартномаи суғурта номбар карда шавад, агар ин шахс дар Шартномаи суғурта номбар нашуда бошад, хавфи масъулияти худӣ Суғурташаванда суғурташуда ҳисобида мешавад.

9.2.3 Суғурташаванда ҳуқуқ дорад, агар ҳолати дигарро Шартномаи суғурта пешбинӣ накарда бошад, дар ҳар қадом вақт то руҳ додани ҳодисаи суғуртавӣ шахси суғурташударо бо шахси дигар ба таври хаттӣ огоҳ намудани Суғуртақунонда оиди он иваз намояд.

9.3. Бастани Шартнома оиди суғуртанамоии Шахси суғурташуда Суғурташавандаро аз иҷрои уҳдадорихои аз рӯи Шартномаи мазкур озод наменамояд, агар танҳо Шартномаи суғурта ҳолати дигарро пешбинӣ накарда бошад ва ё уҳдадорихое ки бар дӯши Суғурташаванда хобидаанд, аз ҷониби Шахси суғурташуда иҷро нашуда бошанд.

9.4. Шартномаи суғурта ба манфиати Шахси сеюмбасташуда ҳисобида мешавад, ки ба онҳо метавонад зарар расонида шавад (Ғоидагирандагон), ҳатто агар Шартнома ба манфиати Суғурташаванда ва ё Шахси дигари суғурташуда



басташуда бошад, ки барои расонидани зарар масъулият доранд ва ё дар Шартнома гуфта нашудааст, ки ба манфиати кӣ он баста шудааст.

9.5. Барои бастанӣ Шартномаи суғурта Суғурташаванда ба Суғуртакунанда аризаи хаттӣ (суолнома) дар бланкаи шакли муқарарнамудаи Суғуртакунанда пешниҳод менамояд. Дар ариза (суолнома) Суғурташаванда ўҳдадор аст маълумотҳои дақиқ ва пурра оиди объекти суғурта ва маълумоти дигари зарура мутобиқи мушаххасоти бланкаи ариза пешниҳод намояд.

9.6. Дар баробари маълумотҳои пешбиниамудаи бланкаи ариза, Суғурташаванда ўҳдадор аст инчунин ба Суғуртакунанда маълумот оиди ҳолатҳое, ки барои муайян кардани эҳтимолияти рух додани ҳодисаи суғуртавӣ ва ҳаҷми зарарҳои имкондор аз рух додани он (хавфи суғурта) хабар диҳад.

9.7. Агар баъди бастанӣ Шартномаи суғурта муқарар карда шавад, ки Суғурташаванда маълумотҳои пешакӣ бардуруғ оиди ҳолатҳое, ки барои муайян кардани эҳтимолияти рух додани ҳодисаи суғуртавӣ ва ҳаҷми зарарҳои эҳтимоли аз рух додани он аҳамияти назаррас дошта пешниҳод намудааст. Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад талаб намояд, ки Шартнома беэътибор дониста шуда, инчунин истифодаи оқибатҳоро мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, ба истиснои ҳолатҳое ки оиди он Суғурташаванда сукут намудааст, аллакай аз байн рафтаанд, талаб намояд.

9.8. Ҳангоми бастанӣ Шартномаи суғурта Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад баҳогузориҳои хавфи суғуртаро амалӣ намояд, махсусан, бо хусусиятҳои фаъолияти Суғурташаванда, дар вобастагӣ бо амалӣ намудани он эҳтимоли карда мешавад, ки масъулияти вай суғурта карда шавад, шинос шавад.

9.9. Шартномаи суғурта бояд ба таври хаттӣ баста шавад (ба расмӣ дароварда шавад). Риоя накардани шакли хаттӣ ба беэътибор будани Шартномаи суғурта оварда мерасонад.

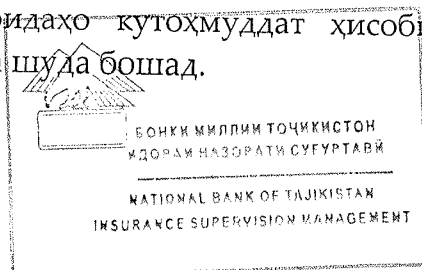
Шартномаи суғурта ба таври хаттӣ баста шуда, бо роҳи тартиб додани ҳуҷҷати ягона (Шартномаи суғурта), ки аз ҷониби тарафҳо баста шудааст ва ё аз ҷониби Суғуртакунанда ба Суғурташаванда супоридани полиси суғуртавӣ, ки Суғуртакунанда имзо намудааст, амалӣ карда мешавад.

9.10. Дар ҳолати гум кардани Шартномаи суғурта дар давраи амали он ба Суғурташаванда дар асоси аризаи хаттӣ нусхаи мутобикаткунандаи он дода мешавад, баъди он ҳуҷҷати гумшуда бекоршуда ҳисобида шуда, пардохти суғуртавӣ аз рӯи он амалӣ карда намешавад.

9.11. Дар ҳолати ба миён омадани зарурати ба мазмуни Шартномаи суғурта ворид намудани шартҳое, ки аз шартҳои дар Қоидаи суғурта дарбаргирифташуда фарқкунанда, ин дар Шартнома ва ё ба замимаҳои он ворид карда мешавад.

9.12. Шартномаи суғурта метавонад ба ҳар кадом муддати мувофиқанамудаи тарафҳо баста шавад.

9.13. Шартномаи суғурта мутобиқи Қоидаҳо қутоҳмуддат ҳисобида мешавад, агар он ба муддати камтар аз як сол баста шуда бошад.



9.14. Агар Шартномаи суғурта ҳолати дигарро пешбинӣ накарда бошад, он аз санаи ибтидои суғурта, ки дар Шартномаи суғурта ишора карда шудааст, қувваи қонунӣ мегирад. Дар Шартномаи суғурта метавонад дигар тарикҳои қувваи қонунӣ гирифтани Шартнома пешбинӣ карда шавад, махсусан аз соати 00 : 00 дақ. аз санаи баъди пардохти мукофоти суғуртавӣ оянда, ки Шартномаи суғурта пешбинӣ намудааст.

9.15. Рӯзи пардохти мукофоти суғуртавӣ чунин ҳисоб карда мешавад:

– ҳангоми пардохт бо пули нақдӣ – рӯзи ворид намудани воситаҳои пулӣ ба хазинаи Суғуртакунанда ва ё пардохт ба намояндаи Суғуртакунанда;

– ҳангоми пардохт ба таври ғайринақдӣ – рӯзи гузаронидани воситаҳои пулӣ ба суратҳисоби Суғуртакунанда.

Далели пардохти мукофоти суғуртавӣ бояд бо ҳуҷҷатҳои мутобиқаткунанда (супоришномаи пардохтӣ, интиқоли почтавӣ, расид) тасдиқ карда шавад.

9.16. Агар баъди бастанӣ Шартномаи суғурта мукофоти суғуртавӣ (ва ё ҳаққи аввалини он) ба Суғуртакунанда дар муддат ва дар ҳаҷми муқарарнамудаи Шартнома пардохта нашавад, Шартномаи суғурта қувваи қонунӣ нагирифта ҳисобида мешавад, илова бар он, агар подош дар ҳаҷми ноіҷурра пардохта шуда бошад, он ҷоиз ба баргардонӣ ба Суғурташаванда мебошад.

9.17. Шартномаи суғурта дар чунин ҳолатҳо қатъ карда мешавад:

9.17.1 ба итмом расидани мӯҳлати амали он;

9.17.2 иҷро кардани уҳдадорихои Суғуртакунанда дар назди Суғурташаванда аз рӯи Шартнома ба таври пурра;

9.17.3 аз ҷониби Суғурташаванда пардохт нагардидани мукофоти суғуртавӣ дар муҳлатҳои муқарарнамудаи Шартнома;

9.17.4 барҳамхурии Суғурташаванда, ки шахси ҳуқуқӣ мебошад ва ё марғи Суғурташаванда, ки шахси воқеӣ мебошад;

9.17.5 барҳамхурии Суғуртакунанда аз рӯи тартиби муқарарнамудаи санадҳои қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон;

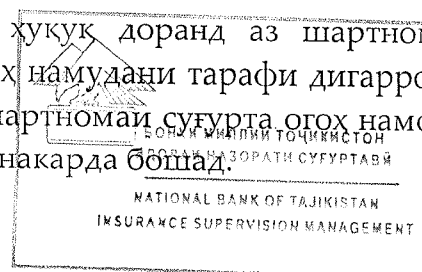
9.17.6 қабули қарор аз ҷониби суд оиди беъътитбор донишҷӯи Шартномаи суғурта ;

9.17.7 дар ҳолатҳои дигари пешбини намудаи санадҳои қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон.

9.18. Суғурташаванда ҳуқуқ дорад аз Шартномаи суғурта дар ҳар кадом вақт даст кашад, агар дар лаҳзаи дасткашӣ имконияти руҳ додани ҳодисаи суғуртавӣ, аз рӯи ҳолатҳои аз ҳодисаи суғуртавӣ фарқкунанда аз байн нарафта бошад.

Ҳангоми пеш аз мӯҳлат даст кашидани Суғурташаванда аз Шартномаи суғурта ки ба Суғуртакунанда мукофоти суғуртавии пардохтшудаи он ҷоиз ба баргардонӣ нест, агар Шартнома ҳолати дигарро пешбинӣ накарда бошад.

9.19. Суғурташаванда ва Суғуртакунанда ҳуқуқ доранд аз шартномаи суғурта дар ҳар кадом вақт, баробари оиди он огоҳ намудани тарафи дигарро ба таври хаттӣ на кам аз 30 рӯз то рӯзи қатъшавии шартномаи суғурта огоҳ намояд, агар дар шартномаи муқаррароти дигар пешбинӣ накарда бошад.



Дар ҳолати қатъ шудани Шартномаи суғурта бо талаби Суғуртакунанда дар вобастагӣ бо аз ҷониби Суғурташаванда иҷро накардани Шартномаи суғурта ва ё Қоидаи суғурта, Суғуртакунанда ба Суғурташаванда аъзоҳаққиро барои муддати ба итмомнарасидаи Шартномаи бо соқит намудани ҳароҷотҳои амалишуда дар ҳаҷми 25% (бисту панҷ) фоиз бармегардонад.

9.20. Агар Шартномаи суғурта пеш аз муҳлат дар вобастагӣ бо он, ки имконияти рух додани ҳодисаи суғуртавӣ қатъ карда шавад ва мавҷудияти хавфи суғуртавӣ аз рӯи ҳолатҳои аз ҳодисаи суғуртавӣ фарқкунанда қатъ карда шуда бошад, мутобиқи Кодекси граждани Суғуртакунанда ба қисми мукофоти суғуртавӣ, баробарҳаҷм ба вақте, ки дар муддати он суғуртанамой амал мекард, ҳуқуқ дорад.

## 10. ҲУҚУҚУ УҲДАДОРИҲОИ ТАРАФҲО

10.1. Суғурташаванда ҳуқуқ дорад:

10.1.1 Бо созиш бо Суғуртакунанда аз рӯи Шартномаи суғурта маблағи суғуртавино арз намояд;

10.1.2 Аз нав дида баромадани шартҳои Шартномаи суғуртаро ҳангоми гузаронидани чорабиниҳои, ки эҳтимолияти ба миён омадани ҳодисаи суғуртавӣ ва ё ҳаҷми зарари эҳтимолиро дар ҳолати суғуртавӣ пасткунандаро талаб намояд.

10.2. Суғурташаванда уҳдадор аст:

10.2.1 Мукофоти суғуртавино дар ҳаҷм ва муҳлатҳои муқарарнамудаи Шартномаи суғурта пардохт намояд;

10.2.2 Ба Суғуртакунанда ҳангоми бастани Шартномаи суғурта дар бораи ҳамаи ҳолатҳои ба вай маълум ва барои баҳогузори дараҷаи хавфи суғуртавӣ аҳамияти назаррас дошта, оиди дигар масъулиятҳои амалкунандаи Шартномаҳои суғурта, инчунин оиди ҳар кадом тағйироти дигаршавии дараҷаи хавфи суғуртавӣ хабар диҳад;

10.2.3 Ҷуброни суғуртавино пардохт нанамояд, қисман ва ё пурра ҳар кадом даъвои ба вай пешниҳодшуда ва ё талаботро эътироф нанамояд, инчунин ба худ ягон уҳдадориҳои бевосита ва ё бавосита оиди танзими ҷунин талабот бе розигии Суғуртакунанда бар дӯши худ нагирад;

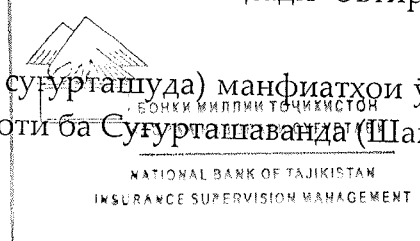
10.2.4 Ҳамаи чораҳои имкондор оиди роҳ надодани ба миён омадани ҳодисаи суғуртавӣ, дар вақти ба миён омадани он – ҳамаи чораҳои ақлона ва имкондор оиди кам кардани зарарро андешад.

10.3. Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад:

10.3.1 Ҳангоми бастани Шартномаи суғурта бо ҳамаи ҳуҷҷатҳои барои муайян кардани дараҷаи таваккал зарура шинос шавад;

10.3.2 Ба гузаронидани тамийзи талаботи даъвогии ба Суғурташаванда пешниҳодшуда (Шахси суғурташуда) ва ё дигар даъво бо мақсади эътироф кардани ҳодисаи суғуртавӣ;

10.3.3 Бо супориши Суғурташаванда (Шахси суғурташуда) манфиатҳои ӯро бо мақсади ба танзим даровардани даъво ва ё талаботи ба Суғурташаванда (Шахси



суғурташуда ) дар вобастагӣ ҳодисаи суғуртавӣ пешниҳодшуда, намояндагӣ намояд;

10.3.4 Аз номи Суғурташаванда (Шахси суғурташуда) гуфтушунид пеш барад ва созишнома оиди ҷуброни зарари бо ҳодисаи суғуртавӣ расонидашуда бандад;

10.3.5 Маълумоти аз ҷониби Суғурташаванда пешниҳодшударо тафтиш намояд, инчунин аз ҷониби Суғурташаванда (Шахси суғурташуда) риоя намудани талабот ва шартҳои Шартномаи суғуртаро тафтиш намояд;

10.3.6 Ба мақомоти мутобиқаткунандаи салоҳиятдор оиди далели рух додани ҳодисаи суғуртавӣ дархост ирсол намояд;

10.3.7 Тағйирдиҳии шартҳои Шартномаи суғурта ва пардохти мукофоти иловагии суғуртавино талаб намояд, агар тағйирот дар дараҷаи хавфи суғуртавӣ баъди бастании Шартнома ба миёни омада бошад.

#### 10.4. Суғуртакунанда уҳдадор аст:

10.4.1 Суғурташавандаро бо Қоидаи суғурта шинос намуда, ба вай як нусхаи онро пешниҳод намояд;

10.4.2 Дар ҳолате аз ҷониби Суғурташаванда (шахси суғурташуда) гузаронидани чорабиниҳои, ки имконияти паст кардани хавфи рух додани ҳодисаи суғуртавӣ ва ҳаҷми зарари эҳтимолиро медиҳанд, аз рӯи аризаи Суғурташаванда Шартномаи суғуртаро бо назардошти ин ҳолатҳо дигар намояд;

10.4.3 Махфияти маълумоти сирри тижориро ташкилдиҳандаро таъмин намояд.

10.5. Шартномаи суғурта метавонад ҳуқуқи уҳдадорӣҳои дигаре, ки ба қонунгузори амалкунанда муҳолифат намекунад, муқарар карда бошад.

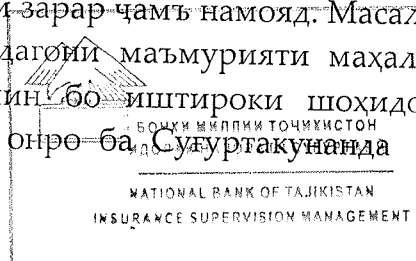
10.6. Баъди он ки ба Суғурташаванда оиди расонидани зарар ба шахси сеюм маълум гардид, вай уҳдадор аст:

10.6.1 Дар муддати 2 (ду) рӯзи қорӣ оиди он Суғуртакунандаро бо ҳар қадам воситаи алоқаи оперативӣ ва ё бевосита хабардор намояд. Хабар бояд минбаъд (дар муддати 48 соат) ба таври хаттӣ тасдиқ карда шавад.

10.6.2 Уҳдадорӣи ишорашуда аз ҷониби Суғурташаванда ба таври бояду шояд иҷрошуда ҳисобида мешавад, агар хабар бо назардошти мушаххасоти почтавии Суғуртакунанда, инчунин номгуй ва рақами факси қисмати сохтори Суғуртакунанда, ки ба он ҳангоми рух додани ҳодисаи суғуртавӣ муроҷиат намудан лозим аст, мутобиқи маълумот дар Шартнома амалӣ шуда бошад.

10.6.3 Фавран оиди расонидани зарар ба мақомоти салоҳиятдори мутобиқаткунанда хабар диҳад.

10.6.4 Бе интизор шудани ба ҷои расонидани зарар омадани намояндаи Суғуртакунанда ва ё қорамандони мақомоти салоҳиятдор маълумоти дастраси пешакиро нисбати сабабҳо ва ҳолатҳои расонидани зарар ҷамъ намояд. Масалан, санад дар шакли ихтиёрӣ бо иштироки намояндагонӣ маъмурияти маҳаллӣ, намояндагони дигар мақомоти расмӣ, инчунин бо иштироки шохидони (шохидон) ҳодисаи суғуртавӣ ташкил намояд ва онро ба Суғуртакунанда бо



мақсади тафтишоти минбаъдаи дуруст ва объективона ба таври расмӣ интиқол диҳад.

10.6.5 Чораҳои ақлона ва дастрасро дар ҳолати бавучудомада оиди пешгирии ва ё кам кардани зарар, наҷот додани ҳаёт ва молумулки ашхоси ҷабрдида андешида бошад. Баробари андешидани чунин чораҳо, Суғурташаванда бояд супоришҳои Суғуртакунандаро риоя намояд, агар онҳо ба Суғурташаванда хабар дода шуда бошанд.

10.6.6 Ба Суғуртакунанда аризаи хатгӣ аз рӯи шакли муқараршуда оиди пардохти ҷуброни суғуртагӣ бо замима кардани маводҳои мавҷуда пешниҳод намояд.

10.6.7 Фавран Суғуртакунандаро хабардор намояд:

10.6.8 оиди оғоз кардани парвандаи судӣ дар вобастагӣ бо расонидани зарар, гузаронидани тафтишот аз ҷониби мақомоти салоҳиятдор, гузоштани ҳаёс ба молумулк, гузаронидани дигар амалҳои мурофиавӣ;

10.6.9 оиди ҳамаи талаботҳои хусусияти молумулкӣ дошта, ки ба Суғурташаванда дар вобастагӣ бо расонидани зарар пешниҳод шудаанд. Ҳангоми гирифтани чунин талабот аз шахси ҷабрдида Суғурташаванда ўҳдадор аст ба ин шахс шартҳои, ки ба онҳо таваккал суғурта шудааст, инчунин зарурати ҷавоб додан ба дархостҳои Суғуртакунанда оиди пешниҳоди ҳуҷҷатҳои, ки барои гузаронидани тафтишоти ҳодисаи суғуртавии Суғуртакунанда, инчунин зарурати иштироки Суғуртакунанда дар мавриди азназаргузаронии молумулки зарардида ва ё баҳогузори зарари расонидашударо шарҳ диҳад;

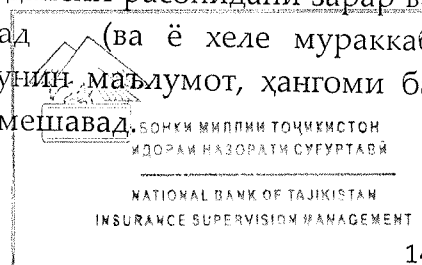
10.6.10 оиди пешниҳоди аризаи даъвогӣ аз ҷониби ҷабрдида ба суд. Дар чунин ҳолат Суғурташаванда бо хоҳиши Суғуртакунанда ўҳдадор аст ба шахси ишоранамудаи Суғуртакунанда ваколатнома оид ҳуқуқи намояндагӣ намудани Суғурташаванда дар раванди судӣ бо ҳамаи салоҳиятҳои мурофиавӣ зарура , пешниҳод намояд.

10.6.11 Бе розигии Суғуртакунанда талаботи дар вобастагӣ бо расонидани зарар пешниҳодшударо эътироф нанамояд, ба худ ягон ўҳдадорихоро оиди танзими чунин талабот қабул нанамояд, инчунин ягон пардохт ба шахси сеюмдар вобастагӣ бо руҳ додани ҳодисаи суғуртагӣ амалӣ нанамояд.

10.6.12 Ба Суғуртакунанда дар мавриди ҳимояи судӣ ва ғайрисудӣ дар вобастагӣ бо баррасӣ кардани ҳолатҳои расонидани зарар мусоидат намояд.

10.6.13 Ба Суғуртакунанда тамоми маълумоти мавҷуда ва ҳуҷҷатҳои, ки дар бораи сабабҳо, хусусият ва ҳаҷми зарари расонидашуда, аз он ҷумла ҳуҷҷатҳои, ки аз мақомоти салоҳиятдори давлатӣ гирифта шудаанд, пешниҳод намояд.

10.6.14 Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад аз Суғурташаванда дигар ҳуҷҷатҳоро низ талаб намояд, агар бо назардошти ҳолатҳои муайяни расонидани зарар, набудани онҳо дар Суғуртакунанда муқарар кардани далели расонидани зарар ва муайян кардани ҳаҷми он ғайриимкон мегардонад (ва ё хеле мураккаб мегардонад). Ўҳдадориҳои исбот кардани зарурати чунин маълумот, ҳангоми ба миён омадани баҳс ба Суғуртакунанда вогузор карда мешавад.



10.7. Уҳдадори дар б.10.6. Қоида овардашуда, инчунин ба шахси Суғурташуда вогузор карда мешавад, ки ба он оиди бастанӣ Шартномаи суғурта ба манфиати вай маълум аст, агар вай аз ҳуқуқ барои ҷуброни суғуртавӣ барқасдона истифода бурда бошад.

10.8. Агар Суғурташаванда кадоме аз уҳдадориҳои худ ки дар б.10.6. Қоида оварда шудаанд, вайрон намояд, Суғуртақунанда аз уҳдадори пардохт намудани ҷуброни суғуртавӣ то он ҳадде, ки ин боиси ба миён омадан ва ё болоравии ҳаҷми зарар гардидааст, озод карда мешавад.

10.9. Ҳангоми гирифтани аризаи Суғурташаванда оиди расонидани зарар Суғуртақунанда ӯҳдадор аст:

10.9.1 Тамйизи ҳодисаи суғуртавино гузаронад, сабабҳо ва ҳаҷми зарари расонидашударо муқарар намояд;

10.9.2 Санади суғуртавӣ тартиб диҳад;

10.9.3 Пардохти суғуртавино дар муддати муқарарнамуда амалӣ намояд, ҳангоми набудани асос барои ин-ба Суғурташаванда ҳулосаи асоснок оиди даст кашидан аз пардохти суғуртавӣ ирсол намояд.

10.10. Суғуртақунанда ҳуқуқ дорад:

10.10.1 Аз номи ва бо супориши Суғурташаванда нисбати амалҳои бо ҷуброни суғуртавии зарари ба Фоидагиранда расонидашуда баромад намояд;

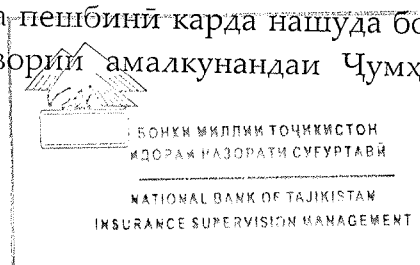
10.10.2 Бо супориши Суғурташаванда ба худ пешбурди парвандаҳо дар мақомоти судӣ аз номи вай гирад, инчунин аз номи вай ариза нисбати талаботҳои даъвогии пешниҳодшуда пешниҳод намояд. (Аммо ин амали Суғуртақунанда наметавонад ҳамчун эътирофи ӯҳдадориҳои худ оиди пардохти ҷуброни суғуртавӣ баҳогузори карда шавад).

10.11. Агар Суғурташаванда розигӣ надихад ва ё бо тариқи дигар ба Суғуртақунанда дар амалиномаи амалҳои дар б.10.10. Қоидаҳо пешбининамуда мамониат намояд, Суғуртақунанда аз ӯҳдадориҳои пардохт намудани ҷуброни суғуртавӣ то ба он ҳадде, ки чунин амали Суғурташаванда ба болоравии зарар оварда расонида шудааст, озод карда мешавад.

## 11. МУАЙЯН НАМУДАНИ ҲАҶМИ ЗИЁН Ё ЗАРАР

11.1. Ҳаҷми ҷуброни суғуртавӣ дар асоси маблағи суғуртаи барои расонидани зарар ба Фоидагирандаи муайян (Фоидагиранда), ки бо қарори суд барои ҷуброн аз Суғурташаванда супорида шудааст, муайян карда мешавад. Илова бар он Суғуртақунанда танҳо он қисми ҷуброни барои ситонидан супоридашуда, ки талафоте (зарарҳо), ки натиҷаи бевоситаи зарар мебошанд, ва аз ҷониби Суғурташаванда дар натиҷаи фаъолияти суғурташуда расонида шудааст, месупорад.

Агар ҳолати дигар дар Шартномаи суғурта-пешбинӣ карда нашуда бошад, ҳаҷми ҷуброни суғуртавӣ мутобиқи қонунгузори амалқунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.



11.2. Ҳангоми танзими ғайрисудии даъво оиди расонидани зарар, ҳаҷми ҷуброни суғуртавӣ дар асоси маблағи суғуртаи аз ҷониби Суғуртақунонда ҷоиз ба пардохт аз ҷониби Суғурташаванда ҷуброни барои расонидани зарар эътирофшуда, муайян карда мешавад.

11.3. Дар ҳар кадом ҳолат ҳаҷми зарари ба Шахси сеюмрасонидашуда ҷунин муайян карда мешавад:

11.4. Барои молумулки нуқсондоршуда, нобудшуда (зарари ба молумулки шахси сеюм расонидашуда – «талафоти молумулкӣ») – дар ҳаҷми арзиши ҳақиқии молумулки нобудшуда ва ё дар ҳаҷми арзиши барқароршудаи молумулки нуқсондоршуда, агар ҷунин молумулк барқарор карда шавад;

Агар Шартномаи суғурта васеъкунии дарбаргирии суғуртавӣ ва барои талаботи Шахси сеюм оиди ҷуброни даромади аз дастрафта мувофиқи Қоида суғурта пешбинӣ гардида бошад, онгоҳ ҷуброн дар таркиби зарари молумулкӣ ҷоиз ба ҷуброн мебошад, инчунин даромаде, ки ҳуҷҷатан тасдиқ шуда, ба талаботи Шахси севвум мутобиқат менамояд ва ба суғурташаванда арз шудааст.

11.4.1. Барои зараре, ки ба ҳаёт ва саломатии шахси севвум расонида шудааст («талафоти ҷисмонӣ»):

– дар ҳаҷми даромади аз даст рафта, инчунин ҳароҷотҳои иловагӣ оиди барқароркунии саломатӣ (аз он ҷумла табобат, ғизогирии иловагӣ, харидани доруворӣ, протезкунӣ, нигоҳубини беруна, табобати санаторӣ-курортӣ, харидани воситаҳои нақлиётӣ махсус, омодакунӣ ба касби дигар, ба шарте, ки ҷунин ҳароҷотҳои иловагӣ дар вобастагии бевоситаи сабабӣ-натиҷавӣ бо зарари ба саломатии Шахси севвум расонидашуда) қарор дорад – барои ҳолатҳои расонидани иллат ва ё нуқсондоршавии саломатӣ; ва ё

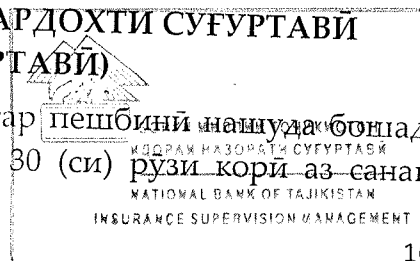
– дар ҳаҷми даромади миёнаи моҳона (даромад) то гирифтани иллат ва нуқсондоршавии дигари саломатӣ ва ё то гум кардани коршоямии касбии ҷабрдида, ки ба дараҷаи гум кардани коршоямии касбӣ мутобиқат менамояд, ҳангоми набудани коршоямии касбӣ – дараҷаи гум кардани коршоямии умумӣ – барои ҳолатҳои гум кардани коршоямӣ дар натиҷаи расонидани зарар ба саломатии Шахси севвум;

– дар ҳаҷми даромади миёнаи моҳонаи ҷабрдида ба сифати кумакпулӣ оиди марги нафақадеҳ барои кӯдакони ноболиғ ва / ва ё аъзоёни корношоями оила, ки дар зери сарпарастии ҷабрдида қарор доранд, аммо на зиёда аз ҳаҷми меъёри ҷуброни суғуртавӣ, ки аз рӯи намуди мазкури ҷуброни суғуртавӣ ишора гардидааст, инчунин дар ҳаҷми ҳароҷотҳо барои гӯруҷубкунӣ – барои ҳолатҳои марги Шахси севвум.

Дар Шартномаи суғурта метавонад намудҳои дигари ҳароҷотҳо, ки ҷоиз ба ҷуброни мутобиқи қонунгузори амалқунонда макони расонидани зарари ҷисмонӣ пешбинӣ карда шуда бошанд.

## 12. ТАРТИБИ МУАЙЯНКУНИИ МАБЛАҒИ ПАРДОХТИ СУҒУРТАВИ (ПАРДОХТИ ҶУБРОНИ СУҒУРТАВИ)

12.1. Агар дар Шартномаи суғурта ҳолати дигар пешбинӣ нашуда бошад, Суғуртақунонда пардохти суғуртавиरो дар муддати 30 (си) рӯзи корӣ аз санаи





ворид шудани ариза аз Суғурташаванда (Шахси суғурташуда ва ё Фоидагиранда) оиди рух додани ҳодисаи дорои аломатҳои ҳодисаи суғуртавӣ буда, бо замимаи ҳамаи ҳуҷҷатҳои зарураи пешбиниамудай Қоидаҳо ва Шартномаи суғурта амалӣ менамояд. Равиши муддати мӯҳлати дар боло ишорашуда танҳо баъди бевосита аз ҷониби Суғуртакунанда гирифтани ҳуҷҷати охирини зарура, ки он далели рух додани ҳодисаи суғуртавӣ инчунин ҳаҷми ҷуброни суғуртавино тасдиқ менамояд, шуруъ мешавад.

12.1.1 Ҳаҷми ҷуброни суғуртавӣ аз ҷониби Суғуртакунанда дар асоси ҳуҷҷатҳои аз ҷониби Суғурташаванда (Шахси суғурташуда) пешниҳодшуда, инчунин дигар ҳуҷҷатҳои пурсишшуда ва аз ҷониби Суғуртакунанда мустақилона гирифташуда, мустақилона муқарар карда мешавад.

12.1.2 Мӯҳлати эътироф кардани ҳодиса ҳамчун ҳодисаи суғуртавӣ ва амалӣ кардани пардохти суғуртавӣ метавонад ҳангоми мавҷудияти ҳолатҳои, ки барои санҷиданашон муҳлати муайян пешбинӣ шудааст, тамдид карда шавад.

12.2. Ҳангоми ихтилофот нисбати ҳаҷми зарари аз ҷониби Суғурташаванда ҷуброншаванда, дигар ҳолатҳои расонидани зарар, онҳо метавонанд аз ҷониби комиссияи мустақили тамийзӣ аз шумораи баробари намояндагон аз ҷониби Суғурташаванда ва Суғуртакунанда ташкил карда мешавад, муайян карда мешавад.

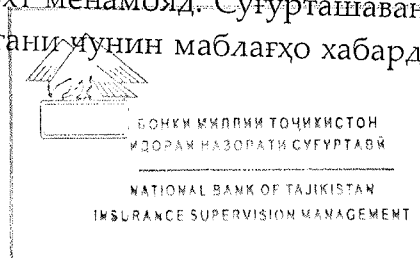
12.3. Харочотҳои, ки дар вобастагӣ бо иҷрои ўҳдадорӣ оиди наҷотдиҳии ҳаёт, саломатӣ ва ё молумулки шахси сеюм вобаста ба Суғурташаванда ҷуброн карда мешаванд, ҳатто агар харочотҳои мазкур натиҷаи самараноки мусбӣ надода бошанд ҳам.

12.4. Аз ҷониби Суғуртакунанда ҷуброни намудани харочотҳои бо қонун намудани талаботи асоноки шахси сеюм вобаста ба Суғурташаванда, харочотҳои Суғурташаванда оиди пешбурди парвандаҳо дар мақомоти судӣ аз рӯи ҳодисаҳои суғуртавии эҳтимолий, инчунин дигар харочотҳои, ки дар б.5.1. Қоидаҳо оварда шудаанд, наметавонанд ба таври умум аз маблағҳои мутобикаткундаи харочотҳо, ки дар Шартномаи суғурта муқарар карда шудаанд, зиёд бошанд.

Ҷуброни зарари маънавий истисноан дар асоси қарори баровардашуда ва қувваи қонунӣ гирифтаи мақомоти судӣ дар ҳаҷми дар қарор ишорашуда, аммо дар ҳар қадом ҳолат на зиёда аз маблағи суғуртавӣ (меъёри ҷуброни суғуртавӣ), ки дар категорияи мазкури зарар ишора шудааст, амалӣ карда мешавад.

12.5. Дар ҳолате, ки агар дар Шартномаи суғурта франшиза муқарар карда шуда бошад, пардохти ҷуброни суғуртавӣ бо назардошти франшиза амалӣ карда мешавад.

12.6. Агар Суғурташаванда (Шахси суғурташуда) ҷуброни суғуртавино барои расонидани зарар аз ашхоси дигар гирифта бошад, Суғуртакунанда танҳо фарқи байни маблағи аз рӯи шартҳои Шартномаи суғурта ҷоиш ба пардохт буда ва маблағи аз ашхоси дигар гирифташударо пардохт менамояд. Суғурташаванда ўҳдадор аст фавран Суғуртакунандаро оиди гирифтани инчунин маблағҳо хабардор намояд.



12.7. Дар он ҳолатҳое, ки вақте зарари расонидашуда аз ҷониби ашхоси дигар ҷуброн карда шавад, Суғуртақунонда танҳо фарқи байни маблағи ҷуброни суғуртавӣ, ки аз рӯи Шартномаи суғурта ҷоиш ба пардохт мебошад ва маблағи аз ҷониби ашхоси дигар ҷуброншуда, ба истиснои маблағҳои барои ҷуброни зарар пардохтшаванда аз маблағҳои аз рӯи Шартномаи мазкур зиёдро пардохт менамояд, ба шарт, ки ба чунин пардохт наметавонад ҳуқуқи суброгатсияи Суғуртақунонда равона карда шуда бошад. Суғурташаванда ӯҳдадор аст Суғуртақунондаро оиди пардохтҳои ҷуброни суғуртавии аз ҷониби шахсони дигар амалигардида, ки ба вай маълум гардидааст, хабар диҳад.

12.8. Агар Суғурташаванда дар асоси иҷрои қарори суд ба Фоидагиранда ҷуброни зарари то пардохти ҷуброни суғуртавӣ расонидашударо аз рӯи Шартномаи суғурта амалӣ нагардонид бошад, онгоҳ ҷуброни суғуртавӣ мутобиқи шартҳои Қоидаҳо ба Суғурташаванда дар ҳудуди ҷуброни зарари амалинамудаи вай пардохт карда мешавад.

12.9. Суғуртақунонда ҳуқуқ дорад бо мақсади гузаронидани тафтишоти дохилӣ нисбати далел, сабабҳо, ҳолатҳои рух додани ҳодисаи дорои аломатҳои ҳодисаи суғуртавӣ буда, инчунин муайян кардани ҳаҷми ҷуброни суғуртавӣ эътирофи ҳодисаро ҳамчун ҳодисаи суғуртавӣ, мутобиқатан пардохти ҷуброни суғуртавӣ ба таъхир гузорад, агар:

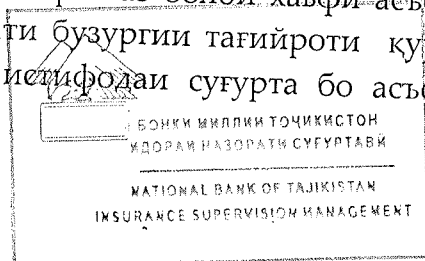
12.9.1 бо ташаббуси Суғурташаванда (Шахси суғурташуда) тамийзи иловагии сабабҳо ва ҳолатҳои расонидани зарар гузаронида шудааст. Илова бар он муддати пардохти ҷуброни суғуртавӣ ба давраи вақте, ки дар муддати он тамийз гузаронида шудааст, зиёд карда мешавад;

12.9.2 аз рӯи далели расонидани зарар парвандаи ҷиноӣ оғоз карда шудааст ва ё раванди судӣ оғоз карда шудааст – то қабули қарори мутобиқатқунонда аз ҷониби суд ва ё муқарар кардани ҳолатҳое, ки барои қабули қарори оиди пардохти суғуртавӣ мамониат нақунонда.

12.10. Суғурташаванда, Шахси суғурташуда ва Фоидагиранда, ки ҷуброни суғуртавино аз Суғуртақунонда гирифтаанд, ӯҳдадоранд ба Суғуртақунонда маблағи гирифтаи ҷуброни суғуртавино (ва ё қисми мутобиқатқунондаи онро) баргардонанд, агар дар муддати пешбиниамудаи қонунгузори Тоҷикистон муддатҳои даъво, ҳолатҳое ошкор карда шаванд, ки аз рӯи қонун ва ё аз рӯи Қоидаҳои мазкур пурра ва ё қисман онҳоро аз ҳуқуқ барои ҷуброни суғуртавӣ маҳрум намоянд.

12.11. Агар Шартномаи суғурта ҳолати дигарро пешбинӣ нақрада бошад, ҳангоми суғуртанамой бо асъорӣ баробарҳаҷми пардохти суғуртавӣ ба пули тоҷикии сомонӣ аз рӯи қурби асъори Бонки миллии Тоҷикистон, ки барои асъори мутобиқатқунонда пешбинӣ шудааст, дар санаи рух додани ҳодисаи суғуртавӣ амалӣ карда мешавад.

Илова бар он бо мақсади амалӣ кардани назорат аз болои хавфи асъорӣ Суғуртақунонда ҳуқуқ дорад маҳдудқуноно нисбати бузургии тағйироти қурби асъоре, ки Суғуртақунонда ба сифати барои истифодаи суғурта бо асъорӣ



баробарҳаҷм имкондор истифода мебарад, ҳамзамон чунин маҳдудкунӣ ба таври мутобиқ ба Шартномаи суғурта мавриди истифода қарор диҳад.

Истифодаи чунин маҳдудкунӣ чунин маънӣ хоҳад дошт, ки ҳангоми ҳисоб кардани маблағи пардохти суғуртавӣ шарт оиди пардохт аз рӯи қурби асъори муқарарнамудаи Бонки Миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳолате истифода мешавад, ки агар қурби дар Шартномаи суғурта муқарарнамудаи асъор аз қурби ҳадди аксар барои пардохт зиёд набошад. Зери қурби ҳадди аксар барои пардохт қурбе фаҳмида мешавад, ки бо асъори муқарарнамудаи Бонки миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар санаи гузаронидани мукофоти суғуртавӣ мутобиқат менамояд ва ба 1% (як фоиз) барои ҳар як моҳ (аз он ҷумла нопурра) зиёд карда шудааст, ки аз лаҳзаи гузаронидани подош гузаштааст, агар Шартномаи суғурта маҳдудкуни дигарро пешбинӣ накарда бошад.

Агар қурби асъори хориҷӣ, ки Бонки миллии Тоҷикистон муқарар намудааст, аз қурби ҳадди аксар зиёд бошад, ҳаҷми пардохти суғуртавӣ дар асоси қурби ҳадди аксар муайян карда мешавад.

Дар ҳолатҳои иҷозатдодаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон, пардохти ҷуброни суғуртавӣ бо асъори хориҷӣ амалӣ карда мешавад.

### 13. ҲОЛАТҲОИ РАД КАРДАНИ ПАРДОХТИ СУҒУРТАВӢ (ҶУБРОНИ СУҒУРТАВӢ)

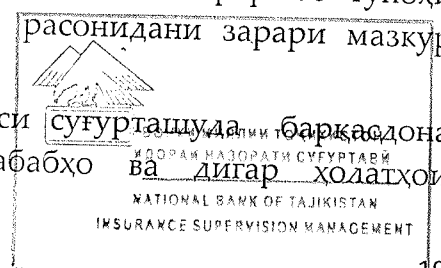
13.1. Ҳодиса ба ҳайси ҳодисаи суғуртавӣ эътироф карда намешавад ва Суғуртакунанда аз пардохти ҷуброни суғуртавӣ даст мекашад:

13.1.1. Агар зарар дар натиҷаи чунин ҳолатҳо расонида шуда бошад:

- қасди Суғурташаванда (Шахси суғурташуда) ва ё намояндагони вай;
- барои истифодабарӣ корношоям будани мошинаҳо (асбобҳо, таҷҳизотҳо ва ғ.) ки ба Суғурташаванда (Шахси суғурташуда) ва ё намояндаҳои вай то шурӯъ кардани истифодабарии он маълум буд;
- идоракунии мошина (асбобҳо, таҷҳизотҳо ва ғ.) бе хабардоркунии Суғурташаванда (Шахси суғурташуда), дар ҳолати надоштани ҳуқуқ ба чунин идоракунӣ;
- амалӣ кардани фаъолияти суғурташуда баробари вайрон кардани талаботи қонунгузорӣ, ки фаъолияти мазкурро ба танзим медарорад;
- қарор доштани намояндаи Суғурташаванда (Шахси суғурташуда), ки машинаро (асбобҳо, таҷҳизотҳо ва ғ.) дар ҳолати мастии алкохол, нашъа, токсикӣ идора менамояд ва ё интиқол додани идоракунӣ ба ашхоси дигаре, ки дар чунин ҳолат қарор доранд;

Аммо Суғуртакунанда аз пардохти ҷуброни суғуртавӣ барои расонидани зарар ба ҳаёт ва саломатии шахсони воқеӣ озод намегардад, агар хавфи мазкур аз ҷониби Шартномаи суғурта пешбинӣ шуда бошад ва зарар бо гуноҳи Суғурташаванда (Шахси суғурташуда), ки барои расонидани зарари мазкур масъул аст, расонида шуда бошад.

13.1.2. Агар Суғурташаванда ва (ва ё) Шахси суғурташуда барқасдона Суғуртакунандаро ҳангоми муайян кардани сабабҳо ва дигар ҳолатҳои



расонидани зарар ва / ва ё ҳаҷми зарари расонидашуда гумроҳ намудаанд, дар натиҷаи он ҷуброни суғуртавӣ беасос ва ё пардохт гардидааст ва ё дар ҳаҷми калон назар ба зарари расонидашуда муайян карда шуда пардохта шудааст ва ё нисбати шахсоне пардохта шудааст, ки ба манфиати онҳо Шартномаи суғурта набояд иҷро карда шавад.

13.2. Ҳодиса ба ҳайси ҳодисаи суғуртавӣ эътироф карда намешавад ва Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад аз пардохти суғуртавӣ дар ҳолатҳои тағйироти назаррас аз ҷониби Суғурташаванда (Шахси суғурташуда) фаъолияти суғурташуда бе розигии пешакии хаттии Суғуртакунанда барои давом додани муносиботи шартномавӣ амалинамуда, даст кашад.

13.3. Суғуртакунанда аз ҷуброни зарар озод карда мешавад:

13.3.1 дар натиҷаи он, ки Суғурташаванда (Шахси суғурташуда) барқасдона чораҳои ақлона ва дастрасро барои паст кардани зарари расонидашуда наандешидашуда, расонидашуда;

13.3.2 ба Фоидагиранда, агар зарар пурра аз ҷониби ашхоси дигар, назар ба Суғурташаванда (Шахси суғурташуда), ки барои расонидани зарар гунаҳкоронад, ҷуброн карда шуда бошад.

13.4. Даст кашидани Суғуртакунанда оиди амалӣ намудани пардохт метавонад дар суд шикоят оварда шавад.

## 14. ФРАНШИЗА

14.1. Дар Шартномаи суғурта метавонад франшиза (шартӣ ва ё ғайришартӣ) пешбинӣ шуда бошад.

Ҳангоми франшизаи шартӣ Суғуртакунанда аз масъулият барои зарар озод карда мешавад, агар ҳаҷми он аз франшиза зиёд набошад.

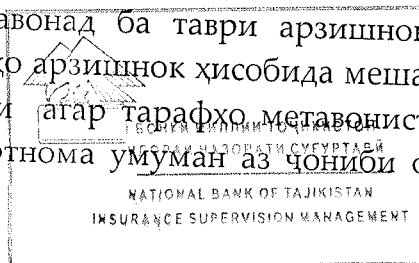
Ҳангоми франшизаи ғайришартӣ масъулияти Суғуртакунанда бо ҳаҷми зарар бо соқит кардани франшиза муайян карда мешавад.

Франшиза бо созиши тарафҳо ҳангоми бастанӣ Шартномаи суғурта дар намуди фоизӣ нисбати маблағи суғуртавӣ ва ё дар бузургии мутлақ муайн карда мешавад.

14.2. Ҳар кадом меъёри масъулият аз рӯи Шартномаи суғурта аз маблағи франшиза зиёд муқарар карда мешавад, ки ба маблағи меъёри масъулияти Суғуртакунанда ворид намешавад.

## 15. ТАҒИЙРӢБИИ ДАРАҶАИ ТАВАККАЛ

15.1. Дар давраи амали Шартномаи суғурта Суғурташаванда ўҳдадор аст фавран ба Суғуртакунанда оиди тағйиротҳои назарраси нисбати ҳолатҳои ба Суғуртакунанда ҳангоми бастанӣ Шартнома хабардодашуда ва ба вай маълумшуда хабар диҳад, агар ин тағйирот тавонад ба таври арзишнок ба баландшавии хавфи суғуртавӣ (тағйирёбии ҳолатҳои арзишнок ҳисобида мешавад, агар вақте онҳо то он дараҷае дигар шудаанд, ки агар тарафҳо метавонистанд онҳоро ба таври ақлона пешбинӣ намоянд, Шартнома умуман аз ҷониби онҳо



баста намешуд ва ё аз рӯи шартҳои ба таври назаррас фарқкунанда баста мешуд) таъсир расонанд.

15.2. Тағйироти назаррас ин ҳар кадом тағйироте эътироф карда мешавад, ки дар маълумотҳо дар Шартномаи суғурта ишора шудаанд (мавҷуданд), ариза барои суғуртанамой, инчунин дигар ҳуҷҷатҳое, ки ба Суғуртакунанда ҳангоми бастан ва иҷрои Шартномаи суғурта пешниҳод гардидаанд (интиқол дода шудаанд). Ҳуҷҷатҳои дар боло ишорашуда қисми ҷудонопазири Шартномаи суғурта мебошанд. Ба чунин ҳолатҳо аз он ҷумла (аммо бе маҳдудият) васеъкунӣ, диверсификатсия ва ё тағйирёбии соҳаи фаъолияти Суғурташаванда (Шаҳси суғурташуда), ки дар Шартномаи суғурта ишора шудаанд, ворид мешаванд.

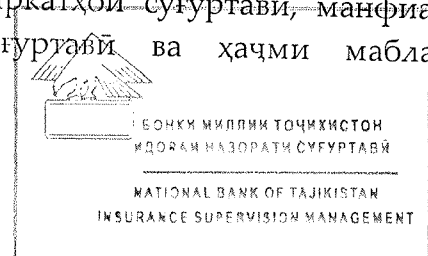
15.3. Баъди гирифтани маълумот оиди болоравии хавфи суғуртавӣ Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад тағйирот дар шартҳои Шартномаи суғурта ва ё пардохти мукофоти иловагии суғуртавино баробарҳаҷм ба болоравии таваккал талаб намояд.

15.4. Агар Суғурташаванда муқобили тағйироти шартҳои Шартномаи суғурта ва ё иловатан супоридани мукофоти суғуртавӣ эътироз намояд, Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад бекор кардани Шартнома аз рӯи тартиби пешбиниамудаи қонунгузорию граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон талаб намояд. Махсусан, созишнома оиди бекор кардани Шартнома дар ҳама шакле, ки Шартнома тартиб дода шудааст амалӣ карда мешавад, ўҳдадориҳои тарафҳо аз лаҳзаи бастан созишнома оиди бекор кардани Шартнома қатъ карда мешавад, ҳангоми бекор кардани он аз рӯи тартиби судӣ– аз лаҳзаи қувваи қонунӣ гирифтани қарори суд оиди бекор кардани Шартнома қатъ карда мешавад. Тарафҳо ҳуқуқ надоранд бозгашти он чиро ки аз ҷониби онҳо аз рӯи ўҳдадориҳо то лаҳзаи бекор кардани Шартнома иҷро карда шудааст талаб намоянд, агар аз ҷониби қонун ҳолати дигар пешбинӣ нагардида бошад.

15.5. Агар Суғурташаванда ба Суғуртакунанда оиди тағйиротҳои назаррас дар мавриди ҳолатҳое, ки ҳангоми бастан Шартнома хабар дода шудааст, хабар надиҳад, онҳо мутобиқи Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад бекор кардани Шартнома ва ҷуброни зарарҳое, ки бо бекор кардани Шартнома вобастаанд, талаб намояд. Суғуртакунанда ҳуқуқ надорад бекор кардани Шартномаи суғуртаро талаб намояд, агар ҳолатҳое, ки сабаби болоравии хавфи суғуртавӣ гардидаанд, аллакай аз байн рафта бошанд.

## 16. СУҒУРТАНАМОИИ ДУКАРАТА (БИСЁРКАРАТА)

16.1. Суғурташаванда ва Фоидагиранда ўҳдадоранд ба таври хаттӣ Суғуртакунандаро оиди ҳамаи Шартномаҳои суғурта, ки нисбати суғуртакунии манфиатҳои молумулкӣ баста шудаанд ва Қоидаҳо пешбинӣ намуда, бо ширкатҳои дигари суғуртавӣ басташуда хабар диҳанд. Илова бар он Суғурташаванда ўҳдадор аст номгӯи дигар ширкатҳои суғуртавӣ, манфиатҳои молумулкӣ суғурташуда, таваккалҳои суғуртавӣ ва ҳаҷми маблағҳои суғуртавино ишора намояд.



16.2. Агар дар лаҳзаи рух додани ҳодисаи суғуртаи нисбати манфиатҳои молумулкии суғурташуда инчунин Шартномаҳои суғуртаи дигар аз рӯи таваккалҳои ҳаммонанд ба маблағе, ки ба таври умум аз ҳаҷми маблағи умумии аз рӯи Шартномаи суғурта муқарарнамуда зиёд амал намоянд, Суғуртакунанда ҷубронро барои талафот дар ҳаҷми баробарҳаҷм нисбати маблағи суғуртаи аз рӯи Шартномаи бастаи Суғуртакунанда нисбати маблағи умумӣ аз рӯи ҳамаи Шартномаҳои аз ҷониби Суғурташаванда басташуда манфиатҳои молумулкии суғурташуда пардохт менамояд.

16.3. Агар бастани якчанд Шартномаҳои суғурта нисбати манфиатҳои молумулкии суғурташуда аз рӯи таваккалҳои ҳаммонанд (бо Шартнома бо Суғуртакунанда), натиҷаи қасд аз ҷониби Суғурташаванда бошад, Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад беэътибор эътироф кардани Шартнома ва ҷуброни зарарҳои бо ин роҳ ба Суғуртакунанда расонидашударо талаб намояд.

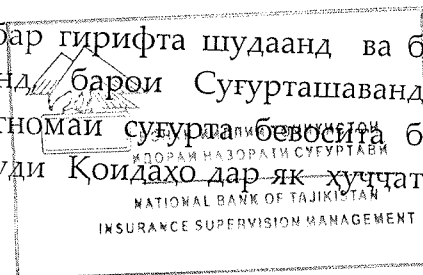
16.4. Меъёри агрегати ягонаи масъулияти Суғуртакунанда, ки нисбати тамоми намудҳои манфиатҳои молумулкӣ истифода мешавад, ҳар кадом меъёрҳои ҷудогонаи ҷуброн, ки дар ҳар кадом иловаҳо ба Шартномаи суғурта ишора шудаанд, нигоҳдориҳои худии Суғурташаванда ва меъёрҳои мукофоти суғуртаи, ба ҳиссаи садфоизаи масъулияти Суғуртакунанда аз рӯи Шартномаи суғуртаи басташуда мансубанд.

## 17. ШАРТҲОИ ДИГАР

17.1. Қоидаҳои мазкур шартхоро муайян наменамоянд, ба масъулияти суғуртаи ҳангоми аз ҷониби Суғурташаванда амалӣ намудани фаъолияти касбӣ истифода намешаванд ва паҳн намегарданд (суғуртанамои масъулияти касбӣ), инчунин намудҳои дигари масъулият, ки мутобиқи қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба дараҷаҳои дигари (намудҳо) суғурта мутобиқи гуруҳбандии амалкунанда мансубанд ва метавонанд аз рӯи намудҳои ҷудогонаи Қоидаҳо ва Шартномаҳои суғурта (суғуртанамои масъулияти соҳибони воситаҳои нақлиёт ва ғ., аз он ҷумла, дар ҳаҷми истисноҳо аз дарбаргирии суғуртаи ишорашуда) суғурта карда шаванд.

17.2. Ҳангоми бастани Шартномаи суғурта аз рӯи шартҳое, ки дар Қоидаҳои суғурта дар бар гирифта мешаванд, ин шартҳо қисми ҷудонопазири Шартномаи суғурта ва барои Суғурташаванда ва Суғуртакунанда ҳатмӣ мегарданд. Суғурташаванда ва Суғуртакунанда ҳуқуқ доранд ҳар кадом иловаҳои дигар, истисноҳо, аниқнамоиҳо ба Шартномаи суғурта, ки ба қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ихтилоф намекунанд, мувофиқа намоянд, аз матни Шартномаи суғурта муқарароти ҷудогонаи Қоидаҳои суғурта, ки ба Шартномаи суғуртаи муайян мансуб нестанд, баробари мустаҳкам намудани он дар Шартномаи суғурта истино намоянд.

17.3. Шартҳое, ки дар Қоидаҳои суғурта дар бар гирифта шудаанд ва ба матни Шартномаи суғурта ворид нагардидаанд, барои Суғурташаванда (Ҷоидагиранда) ҳатмӣ мебошанд, агар дар Шартномаи суғурта бевосита ба истифодаи чунин Қоидаҳо ишора шуда бошад ва худ Қоидаҳо дар як ҳуҷҷате



бо Шартномаи суғурта ва ё дар тарафи дигари он ифода ёфтаанд ва ё ба он замима шудаанд. Дар ҳолати охирон ба Суғурташаванда супоридани Қоидаҳои суғурта ҳангоми бастанӣ Шартномаи суғурта бо сабт дар шартномаи суғурта тасдиқ карда мешавад.

17.4. Суғуртақунонда ҳуқуқ дорад дар асоси Қоидаҳои суғурта Шартҳои полисӣ ва ё Иқтибосҳо аз Қоидаҳои суғурта, барномаҳои суғуртавӣ, нисбати навъи муайяни (намуд) Шартномаҳои суғурта, ки дар асоси Қоидаҳои суғурта баста шудаанд ва ба Суғурташавандаи муайян ва ё ғуруҳи Суғурташавандагон равона шудаанд ва инъикоскунандаи шартҳои суғурта мебошанд, ташаккул диҳад, маҳз: субъектҳо ва объектҳои суғурта, номгӯи ҳодисаҳои суғуртавӣ, мӯҳлат ва тартиби пардохти мукофоти суғуртавӣ (аъзоҳаққиҳои суғуртавӣ), мӯҳлати амали Шартномаи суғурта, тартиби муайян кардани ҳаҷми пардохти суғуртавӣ, муқарароти дигар, – то ба он ҳадде, ки он ба қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Қоидаҳои суғурта муҳолифат нанамояд. Чунин Шартҳои полисӣ ва ё Иқтибосҳо аз Қоидаҳои суғурта ба Шартномаи суғурта замима мешаванд ва қисми ҷудонопазири он мебошанд. Дар ҳолати истифодаи Шартҳои полисии суғурта ва ё Иқтибосҳо аз Қоидаҳои суғурта шартномаи суғурта аз Полиси Суғуртавӣ ва Шартҳои полисӣ ва ё Иқтибосҳо ва Қоидаҳои суғурта иборат аст, ки ба онҳо бояд истиноди мутобиқаткунанда дар Полиси суғурта карда шавад ва онҳо қисми ҷудонопазири Шартномаи суғурта мебошанд.

17.5. Суғуртақунонда ҳуқуқ дорад ба ғуруҳҳои Шартномаҳои якхела, ки дар асоси шартҳои Қоидаҳои суғурта баста мешаванд, то он ҳадде, ки он ба қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳолифат намекунад ва аз рӯи тартибе, ки он аз ҷониби меъёрҳои қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудааст, номҳои маркетингӣ диҳад.

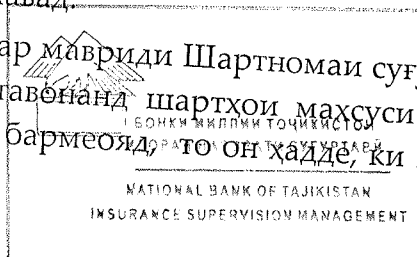
17.6. Суғуртақунонда ҳуқуқ надорад маълумоҳои дар натиҷаи фаъолияти касбии худ дар бораи Суғурташаванда, Фоидагиранда маълумшуда, инчунин дар бораи вазъи молиявии он ашхос ифшо намояд. Барои вайрон кардани сирри суғурта Суғуртақунонда вобаста аз навъи ҳуқуқҳои вайроншуда ва хусусиятаи вайрон кардани он аз рӯи тартиби пешбиниамудаи меъёрҳои қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгар аст.

## 18. ТАРТИБИ ҲАЛЛИ БАҲСҲО

18.1. Даъво аз рӯи талаботҳои, ки аз Шартномаи суғурта бармеоянд, метавонад дар муддати амали мӯҳлати мурури даъво, ки қонунгузори амалкунанда муқарар намудааст, пешниҳод карда шавад.

18.2. Агар баъди ба итмом расидани тафтишоти худӣ Суғуртақунонда аз пардохти зарар даст кашад, ки он ба ақидаи Суғурташаванда, зери шартҳои Шартномаи суғурта меафтад, онгоҳ бо талаби Суғурташаванда баҳс аз ҷониби мақомоти судии салоҳиятдор баррасӣ карда мешавад.

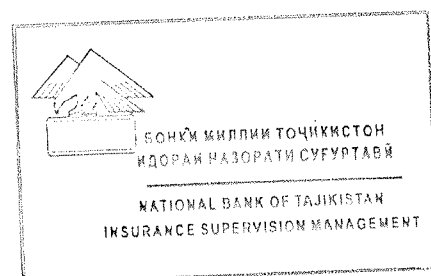
18.3. Суғуртақунонда ва Суғурташаванда дар мавриди Шартномаи суғуртаи муайян ва ё ғуруҳи Шартномаҳои суғурта метавонанд шартҳои махсуси зери баррасии судӣ буда, ки аз Шартномаҳои суғурта бармеоянд, то он ҳадде, ки ин ба



қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин ҳуқуқи воқеии байналхалқӣ муҳолифат наменамояд, баррасӣ намоянд.

## 19. ШАРТҲОИ МАХСУС

19.1. Мувофиқи Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Қоидаҳои мазкур дар шартномаи суғуртаи басташаванда бо созиши Тарафҳои Шартнома метавонад шартҳои махсус, ки аз шартҳои Қоидаҳои мазкур фарқкунанда илова карда шаванд.





**НАМУНА**

Эзоҳ: Ҳуҷҷати мазкур ҳамчун намуна ба ҳисоб меравад. Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад дар шакл ва матни намуна тағйирот ва иловаҳо, ки ба Қоидаи суғуртаи ва конунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳолифат намекунад, ворид намояд.

**ПОЛИСИ СУҒУРТАВИ**  
Суғуртаи ихтиёрии ҷавобгарии гражданино ҳуқуқи дар назди шахсони сеюм

Силсила: \_\_\_\_\_ Рақам: \_\_\_\_\_  
хитбони Рудакӣ 127 МС «Рудаки Плаза», ут. 501-502  
E-mail: [info@spitameninsurance.tj](mailto:info@spitameninsurance.tj) тел. (44) 610 79 97/ (44) 601 79 97

|   |  |  |
|---|--|--|
| Суғуртакунанда:                                     |  |  |
| Суғурташаванда:                                     |  |  |
| Суроғи Суғурташаванда:                              |  |  |
| Объекти суғурта:                                    |  |  |
| Ҷоидагиранда:                                       |  |  |
| Андозаи маблағи суғурта:                            | Бо рақам<br>_____ сомонӣ                         | Дастнавис/Прописью<br>( _____ ) сомонӣ |
| Тарифи суғурта:                                     | _____ %  | _____                                  |
| Андозаи ҳаққи суғурта:                              | Бо рақам<br>_____ сомонӣ                         | Дастнавис<br>( _____ ) сомонӣ          |
| Тартиб ва муҳлати пардохти суғурта:                 | <b>Нақди/Ғайри нақди</b>                         |  |
| Тартиби ворид намудани тағйироту иловаҳо дар полис: | Бо дархости хаттии Суғурташаванда (Суғурташуда). |  |
| Тартиб ва муҳлати пардохти суғурта:                 | Муҳлати _____ рӯзи корӣ                          |  |
| Ҳудуди ғайриҷаъбаи суғурта:                         |  |  |
| Франшиза (шарти/ғайришарти) :                       | <b>Барои ҳамаи хавфҳо – _____ %</b>              |  |
| Рӯзи додани полиси суғуртаи:                        | « _____ » _____ сол                              |  |
| Муҳлати амали полиси суғурта:                       | аз « _____ » _____ сол то « _____ » _____ сол    |  |

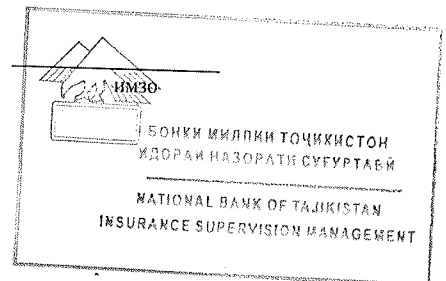
СУҒУРТАКУНАНДА:  
ҶСДММ «Спитамен Суғурта»

СУҒУРТАШАВАНДА:  
Бо қоидаҳои суғуртакуни шинос шудам.

Директор

Ч.М.

ИМЗО



Замима  
ба Қоидаҳои суғуртаи ихтиёрии  
ҷавобгарии гражданию ҳуқуқӣ дар назди шахсони сеюм

## ШАРТНОМАИ

суғуртаи ихтиёрии ҷавобгарии гражданию ҳуқуқӣ дар назди шахсони сеюм

Силсила: \_\_\_\_\_ Рақам: \_\_\_\_\_

Ҷамъияти суғуртавии дорои масъулиятҳои маҳдуди «Спитамен Суғурта» (минбаъд «Суғуртақунанда» номида мешавад) дар шахсияти \_\_\_\_\_ (вазифа пурра ному насаби намояндаи ваколатдори Суғуртақунанда), ки дар асоси \_\_\_\_\_ (оиннома, рақам ва санаи ваколатнома), амал мекунад, аз як тараф, ва \_\_\_\_\_ (минбаъд «Суғурташаванда» номида мешавад) дар шахсияти, ки дар асоси \_\_\_\_\_ (оиннома, рақам ва санаи ваколатнома) амал мекунад, аз тарафи дигар, Тарафҳо номида мешаванд, дар асоси Шартҳои дар «Қоидаҳои суғуртаи ихтиёрии ҷавобгарии гражданию ҳуқуқӣ дар назди шахсони сеюм» мавҷуда аз «\_\_\_» \_\_\_\_\_ с. (минбаъд «Қоида» ва ё «Қоидаи суғурта» номида мешавад), Шартномаи мазкурро (минбаъд «Шартнома» ва ё «Шартномаи суғурта» номида мешавад) оиди зайл ба имзо расониданд.

### 1. МАВЗҶИ ШАРТНОМА

1.1 Мавзӯи Шартномаи мазкур суғуртаи ӯҳдадорӣ Суғурташаванда дар ҳолати ба вай аз ҷониби ашхоси севвум пешниҳод намудани даъво оиди ҷуброни зарари (зиён) ҳангоми корҳои иҷронамудаи вай, хизматрасониҳои пешниҳоднамудаи вай \_\_\_\_\_ суғурташуда мебошад.

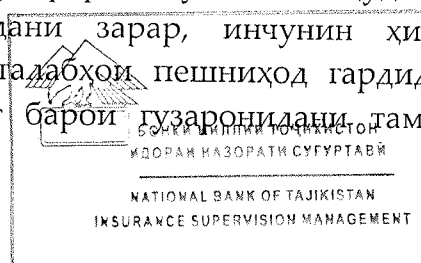
### 2. ШАРТҲОИ СУҒУРТА

2.1. Аз рӯи Шартномаи суғурта Суғуртақунанда ҳимояи суғуртавиرو дар ҳолати ба Суғурташаванда пешниҳод намудани даъво оиди ҷуброни зарарҳое (зиён):

2.1.1. ба ҳаёт ва саломатии Ашхоси севвум расонидашуда («зарари ҷисмонӣ»);

2.1.2. ба молу мулки Ашхоси севвум («зарари молумулкӣ») расонидашуда;

2.1.3. дар алоқамандӣ бо ҷуброни хароҷоти зарура ва мақсаднок, бо розигии хаттии Суғуртақунанда бо мақсадҳои ошкор намудани пешакии ҳолатҳо ва сабабҳои руҳ додани ҳодисаи суғуртавӣ, муқарар намудани мавҷудият ва шакли гуноҳи Суғурташаванда дар расонидани зарар, инчунин ҳимояи манфиатҳои Суғурташаванда ҳангоми ба вай талабҳои пешниҳодгардида то интиқоли парванда ба суд (махсусан, хароҷот барои гузаронидани тамйизи мустақил ва ғ.);



2.1.4. дар алоқамандӣ бо чуброни хароҷотҳо барои пешбурди парвандаҳо дар мақомоти судӣ аз рӯи ҳодисаҳои суғуртавӣ, ба шарти, он ки то ба суд расонидани парванда бо розигии Суғуртакунанда амалӣ карда шуда бошад ва ё интиқоли парванда ба суд аз ҷониби Суғурташаванда ногузир бошад;

2.1.5. дар алоқамандӣ бо ворид намудани гарав ё маблағҳои пулии дигар, ки Суғурташаванда ӯҳдадор аст бо қувваи қонун, дар асоси қарори суд ё дигар мақомоти салоҳиятдор бо мақсадҳои иҷро кардани ӯҳдадориҳо ба ворид намудани онҳо ӯҳдадор аст.

2.1.6. дар алоқамандӣ бо чуброни хароҷотҳо оиди кам кардани зарари шахсони сеюм, агар чунин хароҷотҳо зарурат доштанд ё барои иҷрои дастурҳои Суғуртакунанда амалӣ шуда буданд, агар ҳатто ҷораҳои мутобикаткунанда бенатиҷа бошанд;

2.1.7. дар алоқамандӣ бо чуброни зарари маънавӣ, аммо танҳо агар имконияти чуброни онро Шартномаи суғурта пешбинӣ карда бошад ва танҳо дар асоси қарори қувваи қонунӣ гирифтаи мақомоти судии салоҳиятдор амалӣ шуда бошад.

2.2. ӯҳдадориҳои Суғуртакунанда танҳо ба ҳодисаҳои суғуртавие, ки дар давраи амали Шартнома рух додаанд, паҳн мешавад.

2.3. Ҳадди ҷавобгарии Суғуртакунанда аз рӯи Шартнома маблағи суғуртавӣ мебошад.

2.4. Аз рӯи Шартнома маблағи суғуртавӣ ва маблағҳои ҳудудии пардохти чуброни суғуртавӣ (лимитҳои ҷавобгарии Суғуртакунанда) аз рӯи ҳар як ҳодисаи суғуртавӣ бо чунин ҳаҷмҳо муқарар карда мешавад:

- Маблағи суғуртавӣ: \_\_\_\_\_ сомонӣ
- Лимити ҷавобгарӣ: \_\_\_\_\_ сомонӣ

2.5. Франшиза \_\_\_\_\_ (шакл, % ё сомонӣ)

2.6. Тарифи суғуртавӣ \_\_\_\_\_% (аз воҳиди маблағи суғуртавӣ).

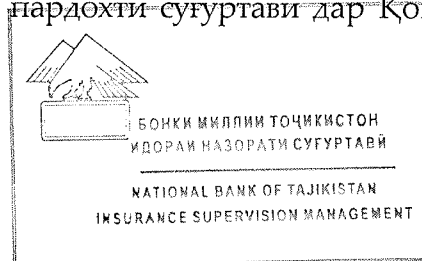
2.8. Ҳаққи суғуртавӣ \_\_\_\_\_ сомонӣ.

### 3. ҲУҚУҚУ ӮҲДАДОРИҲОИ ТАРАФҲО

3.1. Ҳуқуқи ӯҳдадориҳои тарафҳо дар банди 10 қоидаҳои суғуртавӣ ишора гардидааст.

### 4. ТАРТИБИ МУАЙЯН НАМУДАНИ ҲАҶМИ ЗАРАР ВА ПАРДОХТИ СУҒУРТАВӢ (ЧУБРЕНИ СУҒУРТАВӢ)

4.1. Тартиби муайян намудани ҳаҷми зарар ва пардохти суғуртавӣ дар Қоидаи суғуртавӣ ишора гардидааст.



## 5. МҶҲЛАТИ АМАЛИ ШАРТНОМА

5.1.Шартнома ба қувваи қонунӣ мебарояд аз «\_\_\_» \_\_\_\_\_ с. ба шарте, ки пардохтӣ мукофоти суғуртавино (ҳаққи суғуртавино) ба мӯҳлате, ки дар банди 2.8. Шартномаи суғуртавӣ дарҷ гардидааст, ва таъсир мегардад то «\_\_\_» \_\_\_\_\_ с.

## 6. ШАРТҲОИ ИЛОВАГӢ

6.1.Қоидаҳо суғуртаи ихтиёрии ҷавобгарии гражданию ҳуқуқӣ ба Суғурташаванда супорида шудаанд.

СУҒУРТАШАВАНДА

\_\_\_\_\_

СУҒУРТАКУНАНДА

\_\_\_\_\_

